

1907
Habsburg-erőszak
Tudomány
1907

A SZÉKELYUDVARHELYI

MAGYAR KIR. ÁLL.

FŐREÁLISKOLA

XXXVI. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1906—1907. ISKOLAI ÉVRŐL.

□ □

KÖZLI:

DR. SOLYMOSSY LAJOS,
KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELYT
NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDAJÁBAN
1907.

Á SZÉKELYUDVARHELYI
MAGYAR KIR. ÁLL.
FŐREÁLISKOLA
XXXVI. ÉVI
ÉRTESÍTŐJE
AZ 1906—1907. ISKOLAI ÉVRŐL.

= =

KÖZLI:
DR. SOLYMOSSY LAJOS,
KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELYT
NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1907.

FANKOVICH GYULA.

1845 – 1906.

Újból gyászjelentéssel nyitjuk meg értesítönket! Fájdalommal jelenti a tanárkar hosszú időn át buzgó, lelkes munkatársának, Fankovich Gyulának elhunytát.

Eredményben gazdag szolgálatának 31-ik évében lett hirtelen munkaképtelen. Kezdetben remélte ő is, meg mi is, hogy könnyebb jellegű betegsége jobbra fordul s ismét munkához láthat. De mindnyájan csalódtunk! Betegsége súlyosabbá vált, nem láthatott többé a neki oly kedves munkához, félre kellett állnia!

Előbb szabadságra ment s egy év múlva nyugalomba vonult. Egy ideig élt az ő szeretett városában, majd gyermekei nevelése végett Budapestre költözött. Nehezen vált meg régi jó barátaitól, a várostól, s attól az intézettől, melynél élete legszebb részét töltötte.

Nem sokáig élt új otthonában! Alig ötnegyedévi fennlakás után meghalt. Váratlanul, megrázóan jött a gyászhir haláláról, hisz alig néhány nappal előbb még türethető állapotáról értesültünk. Még kegyeletünket sem rohattuk le úgy, amint megérdemelte s szerettük volna. Éppen az időben, december végén, zivatar, hó s a tél összes nehézségei elemi erővel zúgtak végig az országon, megnehezítve közlekedést s mindent.

Szerencsére Hlatky Miklós kartársunk éppen Budapesten időzött, mikor haláláról megjött az értesítés s távirati uton őt kértük fel, hogy a temetésen az intézetet s kartársait képviselje s tegyen meg mindent, amivel kegyeletünket leróhatja.

Kartársunk hiven eljár, koszorút tett a ravatalra, kikísérte örök nyugóhelyére s a következő rövid beszéddel bucsuzott el tőle :

Mielőtt e koporsót az édes anyaföld fagyos méhébe bocsátanók, engedjék meg nekem, a székelyudvarhelyi állami főreáliskola képviselőjének, néhány bucsuzó szót mondanom a Megboldogult felett: azon intézet megbízásából, melynek szentelte munkás élete 30 esztendejét, azon tanárkar nevében, melynek minden egyes tagjához az őszinte szeretet és baráti érzelem csatolta, azon ifjuság nevében, a melyet egész tudásával tanítani, de munkás, józan életének nemes példájával nevelni is törekedett.

30 esztendőt tölteni egy ügy szolgálatában, már magában vége érdem, úgy tölteni el azt, amint a megboldogult tevé, méltó nem csak a közvetlen környezet, de az utókor hálijára is.

Elvonul lelkem előtt a lefolyt 30 év története, minden öröme, minden bánatával, minden küzdelme és sikerével, és azt látom, hogy elhunyt barátunk működése döntő tényező volt a siker kivívásában.

Látom őt közéleti szereplésének első éveiben, mint deli ifjut, a kilelkének minden lelkesütségével s tudása egész kincsházával lépett a tanítás szolgálatába, oly környezetben, mely a classicismus emlőjén nevelkedve, szentségtörésnek tekintett minden újítást a tanítás terén, mely ósdi elveihez való ragaszkodásból gyanus szemekkel nézte a berkeibe tolakodott reális irányu nevelést, mely nem támogatta, de akadályozta az új intézmény megerősödését, a mely környezet ellenszenvét az intézményről annak apostolaira is kiterjeszté. Látom azonban azt is, hogy az ellenszenv mint válik, ép a megboldogult közéleti munkálkodásának hatása alatt türelemmé, majd szeretetté, látom, hogy sikereinek hatása alatt mint erősödik a gyenge intézmény, az első egyetlen székely reáliskola, melynek munkásává avatta fel az isteni gondviselés.

Látom, hogy összeköttetéseit mint használja fel arra, hogy tanügyi köreink akkori vezetőinek jóindulatát kinyerje az ifju intézet iránt, szerezzen tanulóinak oly állami kedvezményeket, a melyeket azon időben egyetlen más intézet sem élvezhetett. Látom vezetése alól kikerülni az ifju nemzedék egész gárdáját, mely nemes példájának hatása alatt a művészet papjává szegődve, önmagának jólétet, első mesterének elismerést biztosított.

Látom benne a művészet apostolát nem csak a tanuló ifjuság vezetésével foglalkozni, de a közönség műérzékét is fejleszteni közéleti szereplése által, minden szabad idejét a munkának, a közönség izlését nemesítő munkának áldozva fel.

Családot alapítva, nem szünik meg önzetlen munkássága, most már egy harmadik cél — szerettei anyagi jóllétének biztosítása célja is heviti tetterejét, majdnem emberfeletti munkát végez, míg végre a munkában tul-erőltetve magát, kiesik kezéből az ecset, élő halottá válik, mert nem tud többé dolgozni. E szomorú időken önfeláldozó neje, szerető gyermekei ápolására szorulva, minden szeretetét ezekre korlátozva, hogy jövőjüket inkább biztosítsa, megválnak azon környezettől, a hol munkás életét töltötte, a hol sikereit aratta, barátaj köréből, a kis városból idejött meghalni, a hol már csak legközelebbi rokonai, családja állják körül ravatalát.

Nem adatott meg neki az öröm, látni azt, hogy gyermekei mint jutnak révbe, szerető nejeére hagyta a további vezetés terheit. Adjon az ég erőt az özvegynek arra, hogy a gyermekekből a közéletnek oly munkás tagokat nevelhessen, mint volt a megboldogult.

Adjon az ég erőt a fájdalom elviselésére hozzátartozóinak, vigasztaljon meg bennünket elvesztése fellett a hit, hogy a sir, mely a földi élet végét, egyuttal egy boldogabb örök élet kezdetét jelenti, hogy feltámadunk, hogy Teremtőnkkel egyesülve, szeretteink köré-

ben örök életet éljünk. Addig is legyen könnyű neki az édes anyaföld! Kedves Barátom, Isten veled!

Fankovich Talaborfalván, Máramarosmegyében született 1845-ben, a hol édesapja gör. kath. lelkész volt. Szülei később Máramarosszigetre költöztek s a jobb és nagyobb egyházközségben tekintélyes álláshoz jutva, gyermekeik neveltetésére kiváló gondot fordíthattak.

A flutestvérek között ő volt a legidősebb. Elemi iskoláit édes apja székhelyén végezte, gimnáziumi tanulmányait pedig a szatmári kir. kath. gimnáziumban, ahol 1862-ben érettségi vizsgálatot tett.

Jogász lett. Mint szorgalmas tanuló, nemcsak hogy elvégezte egymásután a 4 évi tanfolyamot, hanem szigorlatait is letette. 1867-ben már a vármegyénél s később a megyei törvényszéknél működött mint aljegyző. 1871-ben, mikor a törvényszékek államosítottak, irodatisztté, 1872-ben törvényszéki jegyzővé neveztetett ki. Szép és tág tér állott előtte, hogy a bírói pályán haladhasson. S bizonyára haladt volna is, ha nem változtat pályát.

Kiváló érzéke lévén a szépművészetek iránt, ugyszólván maga erején meglehetősen sokra vitte a rajzolás és festészet terén. Kitűnő finom izlése volt, s ha módjában áll, kellő vezetés és hívatott mesterek mellett fejleszteni képességeit és izlését, lehet, híres festővé lett volna.

Az 1867-iki események az ő sorsára is döntő befolyásuk lettek. Az alkotmányosság visszaállítása után a nemzet pótolni akarva kulturális elmaradását, egymásután szervezte a legkülönbözőbb jellegű iskoláit, különösen középiskolái számát gyarapította hathatósan.

Más szakokra még lehetett alkalmas tanerőket kapni, de rajztanárok alig voltak. Így hát az olyan emberekre, akikben képesség is, meg hajlam is volt a rajztanításhoz, nagy szükség volt.

Így történt aztán, hogy Fankovichot is felszólította egyik ismerőse s barátja, a ki a közoktatásügyi miniszterium középiskolai osztályában volt, s a ki képességeit jól ismerte, ha nem volna-e hajlandó iskolánknál a rajztanári állást elfoglalni.

Habozás nélkül igent mondott, s 1874 őszén már ki is ne-

vezetett egyenesen rendes tanárrá. Ez időtől fogva szakadatlanul az intézetnek szentelte munkásságát.

Tanítványai humánus bánásmódja miatt szerették, készséggel hallgatták utbaigazításait s nem egyből vált kiváló festőművész, jó rajztanár, a rajzolás és festés kedvelője.

Jó ízlésével a társadalom szép iránti érdeklődését és érzékét nagy mértékben fejlesztette. Ha izléses munkáról volt szó, Fankovich nézetét, utbaigazítását kérték ki. A vármegye és város igen sokszor vette igénybe finom művészetét.

S most mindennek vége! Előbb a szeretett környezetből, majd magától a sokat ígért, de annál kevesebbet beváltott élettől is megvált örökre.

Emléke él közöttünk és élni fog még soká, míg az intézet fennáll.

I.

Adatok az iskola történetéhez.

A beiratások az 1906—1907. tanévre 1906. szeptember 1., 3. és 4. napjain eszközöltettek.

Beiratott 163 rendes és 5 magántanuló. A beirt tanulók száma 10-el volt kevesebb, mint a megelőző tanévben. A tanév folyamán kilépett 7 tanuló, meghalt 2 tanuló.

A tanévet szeptember 4-én nyitotta meg az igazgató ifjúsághoz intézett beszéddel; majd az osztályfőnökök magyarázták meg az iskolai szabályokat s adták meg a szükséges utasításokat.

A tanítás szeptember 5-én kezdődött meg s folyt minden fennakadás nélkül a tanév végéig.

Az évzáró vizsgálatok június 14—24. között tartattak meg. A VIII. oszt. végzett tanulók osztályvizsgálata május 13-án volt. Az érettségi írásbeli vizsgálatok május 16., 17. és 18. napjain folytak le. A szóbeli érettségi vizsgálat június 1-én tartatott meg Kuncz Elek kir. tan. főigazgató elnöklete alatt és nagyságos Dr. Gotthard Zsigmond min. osztálytanácsos, mint miniszteri biztos jelenlétében. Az évzáró ünnepély június 29-én tartatott meg.

Az előírányzott anyag az utasítások és helyi tanterv értelmében bevégeztetett.

A rendes tantárgyakon kívül a következő rendkívüli tárgyak tanítottak:

1. *Latin nyelv.* Vörös Béla rendes tanár vezetése mellett a 4 évfolyamon 14 tanuló vett részt.

2. *Egészségtan.* E tárgyat heti 2 órán dr. Imreh Domokos iskolai orvos és egészségtan tanár tanította a VIII. osztályban.

3. *Zene és ének.* A zenekarnak 13 működő és 5 kezdő tagja volt. Az énekkarnak pedig 84 működő tagja. Mind a két kart Dobó Zoltán intézetünk rendes tornatanítója vezette szép eredménnyel. Mind a két kar elismerésre méltó sikerrel működött közre az iskola ünnepélyein.

4. *Mintázás.* Tanulóink közül e tanévben 25-en jártak a helybeli kő- és agyagipari szakiskolába mintázási tanfolyamra, kiket Hargita Nándor igazgató vezetett s kinek a nagymélt. vallás- és közokt. miniszterium a megelőző tanévben kifejtett hasonló irányú működéséért elismerését fejezte ki.

5. *Gyorsírás.* Vörös Béla r. tanár vezetése alatt 2 csoportban u. m. : kezdők és haladók összesen 18-an tanultak. A haladók az egész éven át, a kezdők csak a játékdélutánok szünetelése ideje alatt.

Önképzőkör. Az önképzőkör ezen évben is folytatta munkásságát Nosz Gusztáv r. tanár vezetése mellett. Rendes tagjai a VII. és VIII. osztályos tanulók voltak; az V. és VI-ik osztályos tanulók, mint pártoló tagok vettek részt. Eredeti művek írásán kívül, műfordításokkal próbálgatták erejüket; azonkívül gyakorolták magukat a szavalásban és bírálatban. Mindezekben elég szép eredményt értek el. Az önképzőkör összes tagjai, hogy az irodalom fejlődését, a napi eseményeket figyelemmel kísérhessék és tájékozódást szerezhessenek, olvasókört is alakítottak, a hol az igazgatóság által engedélyezett szak-, szépirodalmi és napilapokat olvastak.

Fegyelmi állapot az egész iskolai év alatt jó volt. A tanulók magaviselete ellen nagyobb kifogás s így szigorúbb fegyelmi intézkedés szüksége nem fordult elő. A tanulók fegyelmezése könnyebbé válik az által, hogy jelentékeny része az intézettel kapcsolatos internátusban lakik, hol kellő felügyelet és ellenőrzés alatt állanak.

Egészségi állapot. A városban április havában a hasi hagymáz járvány jelleggel lépett fel. Intézetünket azonban csak annyiban érintette, hogy 3 tanuló elkapta a betegséget. Ezek közül Solymossy Lajos VIII. osztályos tanulót nem lehetett megmenteni, folyó év március 5-én elhunyt a kiváló tehetségű s a legkecsegtetőbb re-

ményekre jogosító fiu. Egy életpálya, mely előtt a legszebb jövőnek perspektívája nyílt meg, váratlanul és hirtelenül ketté törött. Egy 17 éves ifju, a ki a legnemesebb ambícióval tört célja felé, kidőlt az előre törekvők sorából, még mielőtt az élet küzdő porondjára kilépett volna. Az elhunyt ritka tehetséggel volt megáldva s korát meghaladó tudással bírt. Míg mások ily fiatal korban még az élet nyújtotta köznapi kedvtelésekben és szórakozásokban lelik örömüket, addig az elköltözött ifju elméje már magasabb problémákon töprenkedett, míg mások ily korban csak az iskolai feladatok elvégzésében meritik ki tudásvágyukat, addig őt lelke a tudomány mélyebb kérdései és a költészet legmagasztosabb alkotásai felé vonzotta ösztönszerűleg. Míg másoknak lelki vonásai ily korban még csak körvonalalaiban mutatkoznak, addig ő nála már egységes jellemképpé alakultak ki. Mindennek vége. Egy még csak virágjában levő élet megsemmisült, még mielőtt gyümölcsöse érlelődött volna gazdag tartalma. A temetés március hó 7-én délután ment végbe, a város közönségének óriási részvételével.

Junius hó 14-én újabb áldozatot követelt a gyilkoló betegség Enyedi Károly V. oszt. tanuló személyében. Az elhunyt szintén egyike volt legszorgalmasabb és letehetségesebb tanítványainknak. Kedves és rokonszenves modoráért őszintén szerették tanuló társai, komoly törekvéseiért és lelkes ambíciójáért megbecsülték tanárai; szegény szülei a legszebb reményeket fűzték hozzá s ő maga is bizonyára szép jövőről álmódott. A halál ime semmivé tette a szép reményeket és szétépte egy ifju léleknek álmait, Pihenjenek az elköltözöttek békében, legyen nekik a föld könnyű!

A harmadik tanuló az értesítő összeállítása alkalmával még betegen fekszik a vármegyei közkórházban.

Az intézet összes növendékeit, beleértve az internátusban lakókat is, dr. Imreh Domokos iskolaorvos és egészségtan tanár részeseztette a szükséges orvosi segélyben. A tanév folyamán fél-évenként megvizsgálta az összes tanulók szemét; ragályos betegséget egy esetben sem talált.

Az intézettel kapcsolatos internátusban az egészségi állapotok egész éven át jók voltak. Ugyanezt lehet mondani általá-

ban az egész intézet egészségi állapotáról, mert a fent jelzett eseteken kívül súlyosabb betegségek nem voltak.

Tanári testület. A tanári testületben a folyó tanévben a következő változások fordultak elő:

Biró István h. tanár 1907. év 33206. sz. vall. és közokt. miniszteri rendelettel rendes tanárrá nevezetett ki.

Radó Simon, *Sima Dezső* és *Szarvas Arnold* h. tanárok, valamint *Vörös Béla* rendkívüli (latin) tanár 1906. évi 81882. sz. vall. és közokt. miniszteri rendelettel rendes tanárokká nevezettek ki.

Dobó Zoltán h. tornatanító 1907. évi 73789. sz. vall. és közokt. miniszteri rendelettel rendes tornatanítónak nevezetett ki.

Puskás István internátusi h. felügyelő állásától felmentetvén, helyére 1906. évi 69407. sz. vall. és közokt. miniszteri rendelettel *Dr. Irk Károly* tanárjelölt alkalmaztatott; h. felügyelői minőségben.

A görög kel. vallásnak hitoktatásával alsóboldogasszonyfalvi *Boy Sándor* gör. kel. lelkész helyett a nagyszebeni gör. kel. érsekség 1906. évi 10602. sz. rendeletével a nagygalambfalvi gör. kel. lelkészt, *Gánia Jánost* rendelte ki. E kirendelés tudomásul vétele iránt a nagymélt. vall. és közokt. miniszterium még ez ideig nem intézkedett.

Az izr. vallásnak hitoktatásával a helybeli izr. status quo hitközség *Jakab P. Dávid* okl. tanítót bízta meg. E megbízást a nagymélt. vall. és közokt. miniszterium 1906. évi 3830/jeln. sz. a. tudomásul vette.

A zene és ének tanítását az igazgatóság *Dobó Zoltán* rendes tornatanítóra bízta s az igazgatóság ezen eljárását a vall. és közokt. miniszterium 1906. évi 87207. sz. rendeletével jóváhagyta s a zene-tanítói díjak pótlására 200 koronát utalványozott.

Az intézet látogatói. Intézetünket a tanév folyamán 3 ízben látogatta meg *Kuncz Elek* kir. tanácsos, tankerületi főigazgató úr. Első ízben 1906. szeptember 14-én, mikor a szeptember havi érettségi vizsgálatokon elnökölt; másodízben 1906. november 10, 11, 12 és 13. napjain, mikor is évi rendes látogatását végezte. Ez alkalommal meglátogatta az összes osztályokat különböző foglalkozási körökben, meghallgatta a tanárok tanítását, megfigyelte a

tanulók előhaladását és képzettségét, átnézte az összes addig készített írásbeli dolgozatokat és rajzokat. Megvizsgálta az intézet szertárait és tudomást szerzett azok gyarapodásáról és kezelési módjáról. Tapasztalatairól november 13-án a saját elnöksége alatt tartott tanácskozáson mondta el észrevételeit. A hallottakkal és tapasztaltakkal meg volt elégedve; buzdította a tanári kart, hogy elismerésre méltó működésében továbbra is lankadatlanul tartson ki.

Harmadizben f. évi június 1-én volt intézetünknel, mikor a rendes érettségi vizsgálatot tartotta meg.

Dr. Gotthard Zsigmond vall. és közokt. miniszteri osztálytanácsos ur f. évi június 1-én szerencséltette intézetünket, mint a szóbeli érettségi vizsgálatra kiküldött miniszteri biztos.

A nagymélt. vall. és közokt. miniszterium 1906. évi 106945. sz. rendeletével *Szafka Manó* tornafelügyelőt küldötte ki intézetünkhez a tornatanítás megfigyelése végett. Nevezett felügyelő úr f. évi május 8-án járt el megbízatásában s észleleteiről, melyek minden tekintetben kielégítők voltak, az ugyanazon napon tartott tanári értekezleten számolt be.

Ösztöndíjak. Intézetünkben 5 ösztöndíjas és 2 segélydíjas tanuló volt. *Márton László* III. oszt. és *Csató Endre* VII. oszt. tanulók a »Csikvármegyei tanulmányi alap«-ból élveztek egyenként 300—300 koronát. *Radó Lajos* I. és *Trattner Béla* II. oszt. tanulók a »Jövedék birság-alap«-ból kaptak 200—200 koronát. *Soly-mossy Lajos* VIII. oszt. tanuló az özvegy Hējja Endréné szül. Berzenczey Vilma alapítványából kapott 120 koronát. A tanári kar »Jubileumi alapítványa« kamataiból *Csehély Aladár* III. oszt. tanuló 20 koronát, *Fankovich Tibor* VIII. oszt. tanuló 40 koronát kapott.

Az *özv. Farczády K. Lajosné* alapítványa ezidei kamatait, 40 koronát a magyar nyelv és irodalomban tanúsított előmeneteleért *Dózsa Imre* VIII. oszt. tanuló kapta a tanári kar elbírálása alapján.

Iskolánk jótévedői. A nagyméltóságú vallás- és közokt. miniszterium több értékes könyvet és térképet ajándékozott az intézetnek. A »Székely-Egylet« a székelyföldi iskolák segélyezésére

szánt összegből a folyó tanévre 40 koronát juttatott intézetünknek s az a tanári kar ajánlatára *Enyedi Frigyes* és *Mecz Gyula* II. oszt. tanulóknak adatott ki.

Az »Udvarhelymegyei Takarékpénztár R. T.« az 1900. évi nyereségéből 100 koronát juttatott a tápintézet javára.

A »Zálogkölcson intézet és betéti pénztár« jubiláris alapítványa kamatait a tanári kar ajánlatára *Farkas Imre* és *Szántó Dénes* II. oszt. tanulók kapták.

Dr. Szokoly Pál felsőbányai m. kir. bányatanácsos úr 47 drb szép ásványt ajándékozott a természetrajzi szertár részére.

Fogadják intézetünk nemeslelkű jótévői e helyen is az igazgatóság hálás köszönetét.

Internátus. Az intézettel kapcsolatos internátusba a folyó tanévre 66 tanuló volt felvéve, kik közül 400 koronát fizetett 36 tanuló, 300 koronát 15 tanuló és 200 koronát 9 tanuló. 6 tanuló névszerint: *Thott Sándor* I. oszt., *Farkas Miklós* V. oszt., *Bartos Pál*, *Csoboth Elemér* és *Deák Ferencz* VI. oszt. és *Fankovich Tibor* VIII. oszt. tanulók ingyenesek voltak.

Évi 40 korona díjért ugyancsak az internátus konyhájáról ebédet kapott 21 tanuló. Ezen tanulók közül egy tanuló nem fizetett, 14 tanuló 20—20 koronát, 3 tanuló 30—30 koronát és 3 tanuló 40 koronát fizetett. A különbséget, azaz a 360 koronát a »Tápintézet-alap« fedezte, még pedig 40 korona segélyben részesült: *Derzsi Mózes* I. oszt., 20 koronás segélyben *József Kálmán* I. oszt., *Benkő Árpád*, *Enyedi Frigyes*, *Farkas Imre* és *Kubának Lajos* II. oszt., *Bán Ferencz*, *Bomhér Gyula*, *Keresztes Dénes* III. oszt., *Enyedi Károly*, *Péter Áron* és *Sándor Áron* V. oszt., *Nagy Sándor* VI. oszt. tanulók. 10 koronás segélyben részesültek: *Benedek Elek* II. oszt., *Benedek Ferenc* és *Kovács Pál* III. oszt. tanulók. Az egész díjat megfizették: *Guist Márton* V., *Giuelka Demeter* VI. és *Popovics János* VII. oszt. tanulók.

Iskolai ünnepélyek. A rendes iskolai ünnepélyeken kívül nagyobb szabásu ünnepélyt rendezett az intézet 1906. október hó 29-én II. *Rákóczi Ferencz* emlékének. Az ifjuság az »Önképzőkör« kezdeményezésére március 15-ét ünnepelte meg a tanári kar részvételével. A rendesnél nagyobb ünnepélyességgel ülte meg

ő Felségének, koronás királyunknak megkoronáztatása 40-ik évfordulóját az egész intézet.

Tanulmányi kirándulás. A VI—VIII. osztály 25—30 tanulója 1906. október 6—11. napjain két tanár vezetése alatt nagyobb kirándulást tett Gyulafehérvár—Zalatna—Abrudbánya—Verespatakra. Utközben Fehéregyházán; nemkülönbén Segesvárt az 1849-ben elesett honvédek sírjánál, illetőleg Petőfi Sándor szobránál kegyeletes ünnepélyt rögtönöztek. Gyulafehérvárt, a régi Apulumban megnézték a történelmi nevezetességű emlékeket; a sáncokkal körülvett régi várat, a Batthyány könyvtárat, a görög stílű római templomot, a híres Szent-Mihály székesegyházat, Hunyady János, Hunyady László, Korvin János, Izabella királyné és János Zsigmond sarkophágjait, továbbá a r. k. főgimnáziumot. Zalatnán alkalmunk nyílt a szép berendezésű aranyöntőt, a pénz- és aranybeváltót és a korszerűen felszerelt, feladata magaslatán álló, gyönyörű munkákat produkáló kőcsiszoló ipariskolát megtekintetni. Az Abrudbánya és Verespatak közt levő kincstári aranyúzóok, Verespatakon meg az u. n. Kompok, melyeknek hajtó erejét, a vizet két nagy mesterséges tó gyűjti össze, kötötték le a kirándulók figyelmét. A »Szentkereszt« aranybánya belsejében láthatták az aranybányászat műveletét. Negyedik nap a fenséges külsejű bazaltsziklát, a »Detonátat« látogatták meg, mely magában véve geológiai szempontból igen érdekes és melynek tetejéről gyönyörű kilátás nyílik; különösen elragadó a messze távolban kéklő Vulkán nevű hatalmas kőszikla.

A kirándulás, a mellett, hogy a résztvevők természeti szépségekben gyönyörködhettek, etnografiai, természetrajzi és történelmi tekintetben tanulságos és élvezetes volt. A nyert benyomások megörögzítése céljából, meg a végből is, hogy azon tanulók, a kik a kiránduláson részt nem vettek, némi képet kapjanak annak mozzanatairól és a látottakról, az »Eötvös József önképzőkör« egyik rendkívüli gyűlésén négy tanuló beszámolt az egyes impressziókról. Egy tanuló ismertette a kirándulás egész lefolyását, egy másik az annak körébe eső vidékek természetrajzi viszonyaival foglalkozott, egy harmadik a történelmi nevezetességeket és az észlelt népszokásokat tüntette fel és végül egy negyedik tanuló az aranyérc bányászatát, olvasztási módját, beváltását és értékesítését tette

fejlesztései tárgyává. Ily beszámolás célszerűnek és helyesnek bizonyult több tekintetben. Hogy a kirándulás olyan szépen sikerült, annak tudandó be, hogy mindenütt, a hol a kirándulók megfordultak, a lehető legszívélyesebb fogadtatásra találtak, mindenütt meleg vendégszeretetnek voltak osztályosai, mindenütt szakszerű magyarázatokban és mindenre kiterjedő kalauzolásban volt részük. Nem mulaszthatjuk el, tehát, hogy e helyen hálás köszönetünknek ne adjunk kifejezést mindazokkal szemben, a kik a kirándulás ügyét oly lelkesen és készséggel támogatták és elősegítették. Így a legőszintébb köszönettel tartozunk a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium, a zalathnai köcsiszoló szakiskola, az abrubányai állami elemi iskola igazgatóságának, valamint a verespataki városi tanácsnak. Mindnyájuknak nagy érdemük van a körül, hogy a kirándulók kellemesen eltöltött óráknak emlékeit őrzik lelkükben.

Tandíjmentesség.

Osztály	Az egész tandíjat megfizette	Kimaradt s így a tandíjat csak részben megfizette			Tandíjmentes volt			
		csak az I. negyedévi tandíjat	csak az I., II. negyedévi tandíjat	csak az I., II., III. negyedévi tandíjat	az I. félévben		a II. félévben	
					egész-mentes	félmentes	egész-mentes	félmentes
I.	10	1	1	—	10	—	—	—
II.	18	—	2	—	14	1	15	—
III.	13	—	—	—	8	—	7	—
IV.	16	—	—	—	4	2	4	2
V.	9	—	—	—	8	1	7	1
VI.	11	—	—	—	8	—	6	—
VII.	11	—	1	—	5	—	5	—
VIII.	6	—	—	—	6	—	6	—
Összesen	94	1	4	—	63	4	50	3

A tanév folyamán a következő fontosabb rendeletek érkeztek :

727. főig. Megengedi Pap István katonai főreáliskolát végzett növendéknek, hogy 1906—1907. tanév elején érettségi vizsgálatot tehessen.

761. főig. Megengedi Dobál Béla m. kir. hönvéd főreáliskolát végzett növendéknek, hogy az 1906—1907. tanév elején külömbözeti vizsgálatot és érettségi vizsgálatot tehessen.

777. főig. 57746. min. sz. Biró István, Radó Simon, Sima Dezső, Szarvas Arnold és Vörös Béla h. tanárok, továbbá Dobó Zoltán h. tornatanító az 1906—1907. tanévre ugyanazon minőségben újból alkalmaztattak.

837. főig. 58620. m. sz. Hargita Nándor igazgatónak az intézet növendékeivel a helybeli kő- és agyagipari szakiskolában az 1905—1906. tanévben tartott mintázási tanfolyamért 150 korona jutalomdíj utalványoztatott.

879. főig. 65400. m. sz. Megengedettett Prinner Béla temesvári áll. főreáliskolai tanulónak, aki a francia nyelvből elégtelen osztályzatot kapott, hogy a tanév elején intézetünknel javító vizsgálatot tehessen.

890. főig. 69407. m. sz. Dr. Irk Károly tanárjelölt az 1906/1907. tanévre az intézettel kapcsolatos internátushoz h. felügyelővé neveztetett ki.

900. főig. 70643. m. sz. Megengedettett Karda Károly magántanulónak, hogy az 1906—1907. tanév folyamán a IV. osztályról tandíjmentesen magánvizsgálatot tehessen.

902. főig. 65880. m. sz. Megengedettetik Pap Lajos magántanulónak, hogy az 1906. évi 38565. sz. a. kelt engedélylyel nyert magánvizsgálatát tandíjmentesen tehesse le.

946. főig. 73789. m. sz. Dobó Zoltán h. tornatanító rendes tornatanítónak neveztetik ki.

955. főig. 71045. m. sz. Dr. Imreh Domokos iskolaorvos és egészségtan tanárnak az 1905—1906. tanévi működéséért 400 kor. jutalomdíj utalványoztatik.

1108. főig. 81882. m. sz. Radó Simon, Sima Dezső, Szarvas Arnold és Vörös Béla h. tanárok rendes tanárokká neveztetnek ki.

1139. főig. 83314. m. sz. Nosz Gusztáv r. tanár a VIII. fiz. oszt. 3-ik fokozatába nevezetik ki.

1157. főig. 86522. m. sz. Dobó Zoltán rendes tornatanító illetményei utalványoztatnak.

1195. főig. 90229. m. sz. Eitel Károly magántanulónak megengedtetik, hogy a tanév folyamán előbb a VI., majd a VII. osztályról magánvizsgálatot tehessen, még pedig amennyiben első vizsgálata megfelelő sikerű lenne, utóbbit tandíjmentesen.

1203. főig. 88292. m. sz. Megengedtetik Gártner Károly volt brassói főrcáliskolai tanulónak, hogy egy tárgyból intézetünkben tehessen javító vizsgálatot.

1227. főig. 89636. m. sz. Hlatky Miklós r. tanárnak 400 kor. személyi pótléka helyett 1906. július 1-től számítólág 800 kor. személyi pótlék utalványoztatik.

1235. főig. 89100. m. sz. Nosz Gusztáv r. tanárnak 300 kor. személyi pótléka helyett 1906. július 1-től számítólág 600 kor. utalványoztatik.

1236. főig. 89093. m. sz. Harsia Jusztinián r. tanárnak 300 kor. személyi pótléka helyett 1906. évi szept. 1-től 600 kor. személyi pótlék utalványoztatik.

1238. főig. 3830. v. h. eln. sz. Jakab P. Dávid izr. hitóktától elfogadtatik.

1259. főig. 92887. m. sz. Radó Simon, Sima Dezső, Szarvas Arnold és Vörös Béla r. tanárok rendes tanári illetményei utalványoztatnak.

1262. főig. 96103. m. sz. Nosz Gusztán r. tanárnak a VIII. fiz. osztály 3-ik fokozatának megfelelő illetményei utalványoztatnak.

1285. főig. 67998. m. sz. Dorner István szakvizsgázott tanárjelölt gyakorló tanárjelöltül küldetik az intézethez.

1291. főig. 87207. m. sz. Dobó Zoltán r. tornatanítónak a zene- és ének tanításával való megbízatása tudomásul vétetik, s díjainak pótlására 200 kor. utalványoztatik.

1352. főig. 107055. m. sz. Dorner István gyakorló tanárjelölt részére 800 kor. ösztöndíj utalványoztatik.

1445. főig. 110678. m. sz. Martt Ferenc magántanulónak megengedtetik, hogy eddig végzett tanulmányai s a reáliskola I—VI. osztályai között fennforgó tantervi különbözetből kiegészítő és en-

nek sikerülte után a VII. és VIII. osztályról összevont magánvizsgálatot tehessen.

1252. főig. 106954. m. sz. Szafka Manó tornafelügyelő kiküldetik intézetünkhöz a tornatanítás tanulmányozására.

88. főig. 4029. m. sz. Megengedtetik Temesvári Jenő magántanulónak, hogy 1907. május végéig a VII. és VIII. osztályról összevont vizsgálatot s ennek sikerülte után érettségi vizsgálatot tehessen.

117. főig. 1527. m. sz. Vári Albert helybeli unitárius lelkésznek a tanévben teljesített unitárius vallástanításért 100 kor. jutalomdíj utalványoztatik.

201. főig. sz. 9594. m. sz. Jakab P. Dávid izr. hitoktatónak a tanév folyamán teljesített izr. vallástanításért 300 kor. jutalomdíj utalványoztatik.

248. főig. sz. 7311. m. sz. Özv. Fankovich Gyuláné nyugdíja, valamint gyermekeinek nevelési pótléka és néhai férjének temetési pótléka utalványoztatik.

345. főig. 33264. m. sz. Harsia Jusztinian r. tanár a VIII. fiz. osztály 3-ik fokozatába kineveztetik.

346. főig. 24477. m. sz. Nosz Gusztáv r. tanár az ágost. evang. hitoktatásáért a folyó tanévre 150 kor. jutalomdíjat kapott.

355. főig. 33206. m. sz. Biró István h. tanár rendes tanárrá neveztetik ki.

361. főig. Az 1907—1908. tanévre javaslatba hozott új tankönyvek használatát engedélyezi.

526. főig. 49784. m. sz. Az 1907—1908. iskolai év elejétől kezdve az egyhuzamban való délelőtti tanítás életbeléptetése elrendeltetik.

Az Országos meteorologiai intézet a csapadék mérés és jelzést végzők jutalmazására 60 koronát küldött Hlatky Miklós tanár kezéhez, aki ez összeget a végzett munka arányában osztotta ki.

II.

Személyzet.

A) Tanári kar.

Dr. Solymossy Lajos, igazgató tanít 31 év óta. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség főgondnoka. Az orsz. középisk. tanáregyesület székelyudvarhelyi körének elnöke. A községi elemi iskola iskolaszékének, a városi közegészségügyi bizottságnak elnöke; az Emke udvarhelymegyei és városi választmányának titkára; városi és törvényhatósági bizottsági tag.

Tanított kémiát az V. osztályban, heti 3 órán.

Barabás Jenő, r. tanár, tanít 18 év óta. A tanári könyvtár őre. A math. és fizikai társulat tagja.

Tanított mennyiségtant a III., IV. és VI. osztályban, rajz. geometriát a III. és IV. osztályban, heti 15 órán.

Biró István, r. tanár, tanít 4 év óta. A II. oszt. főnöke, az ifj. könyvtár alsó csoportjának őre.

Tanított magyar nyelvet a II., IV. és VII., német nyelvet a II. osztályban, heti 16 órán.

Dózsa Jakab, r. tanár, tanít 20 év óta. A VII. oszt. főnöke. Vezető tanári minőségben egy tanárjelölt gyakorlati kiképzésével megbizva. Tandijkezelő. Az orsz. középisk. tanáregyesület és a math. és fizikai társulat tagja; iskolaszéki és iparisk. bizottsági tag. A székelyudvarhelyi statusquo izr. hitközség elnöke. Az Emke udvarhelymegyei és városi választmányának pénztárosa. Az udvarhelymegyei múzeum-egyesület könyvtárosa. Az iskolán kívül tanított heti 6 órán a városi alsófoku kereskedelmi iskolában.

Tanított mennyiségtant az I., V. és VII., ábr. geometriát a VII. osztályban, heti 16 órán.

Hann Károly, r. tanár, nyugdíjban.

Harsia Jusztinián, r. tanár, tanít 10 év óta. A IV. osztály főnöke. A történelem-, földrajzi szertár őre.

Tanított német nyelvet és történelmet a IV., VI. és VII. osztályban, heti 16 órán.

Hlatky Miklós, r. tanár, tanít 36 év óta. A fizikai szertár őre, a meteor. észl. vezetője. Az áll. polg. leányiskola gondnokságának, a városi és törvényhatósági képviselő testületnek tagja; a városi közbirtokosság, az udvarhelymegyei népnevelési egyesület elnöke; a Kaszinó választmányának tagja; az Emke udvarhelymegyei és városi választmányának, a zálogkölcson-intézet és betétipénytár igazgatóságának, a természettudományi társulat, az orsz. középisk. tanáregyesület, a math. és fizikai társulat tagja. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület titkára.

Tanított természettant a III., IV., VII. és VIII. osztályban, heti 12 órán.

Molnár Károly, r. tanár, nyugdíjban.

Nosz Gusztáv, r. tanár tanít 11 év óta. A III. oszt. főnöke. Az önképzőkör vezetője. Az Emke udvarhelymegyei és városi választmányának jegyzője, az orsz. középisk. tanáregyesület székesélyudvarhelyi ker. körének, valamint az udvarhelymegyei népnevelési egyesületnek titkára.

Tanított magyar nyelvet és irodalmat a III. és VIII., német nyelvet és irodalmat a III., V. és VIII. osztályban, heti 14 órán. Az ág. hitv. ev. hittant heti 4 órán.

Radó Simon, tanár tanít 3 év óta. A VIII. oszt. főnöke. A segélyző könyvtár kezelője. A geometriai szertár őre.

Tanított mennyiségtant a II. és VIII., rajzoló és ábr. geometriát a II., IV. és VIII., szépirást a II. osztályban, heti 17 órán.

Séra Kálmán, r. tanár tanít 7 év óta. Az V. oszt. főnöke. Az ifj. könyvtár őre. Az orsz. középisk. tanáregyesület székesélyudvarhelyi kerületi körének, az udvarhelymegyei múzeum-egyesületnek jegyzője.

Tanított magyar nyelvet az V; francia nyelvet a III., V. VIII. osztályban, heti 16 órán.

Sima Dezső, r. tanár, tanít 2 év óta. A szabadkői rajzszer-tár őre.

Tanított szépírást az I. és II., rajz. geometriát a III. és szabadkézi rajzot a III—VIII. osztályokban, heti 16 órán. Mint rendkívüli tárgyat gyorsírást heti 2 órán.

Szarvas Arnold, r. tanár, tanít 4 év óta. A VI. osztály főnöke. A természetrajzi és kémiai szertár őre. A tanári tanácskozmányok jegyzője.

Tanított természetrajzot a II., V. és VI., kémiát a VI. és VII., földrajzot a II. osztályokban, heti 16 órán.

Tompa Árpád, r. tanár, tanít 23 év óta. Törvényhatósági bizottsági tag. A Kaszinó választmányának tagja.

Tanított történelmet a III. és VIII., földrajzot a III., magyart a IV. és bölcséletet a VIII. osztályban, heti 14 órán.

Vörös Béla, r. tanár, tanít 3 év óta. Tanította a történelmet az V., latin nyelvet az V—VIII. osztályokban, heti 16 órán és gyorsírást heti 2 órán.

Wirker Ernő, r. tanár, tanít 5 év óta. Az I. oszt. főnöke.

Tanított magyar és német nyelvet az I., francia nyelvet a VI. és VII. osztályban, heti 16 órán.

Ferencz Tivadar, internátusi felügyelő; tanított francia nyelvet a IV. osztályban, heti 5 órán.

Dr. Irk Károly, internátusi felügyelő; tanított földrajzot és természetrajzot az I. osztályban, heti 5 órán.

Dobó Zoltán, torna-tanító, tanít 2 év óta. Tanította a tornát az I—VIII. osztályban, heti 16 órán. Vezette az őszi és tavaszi hónapokban a játékdélutánokat, heti 4 órán, tanította az éneket és zenét heti 7 órán.

Dr. Imreh Domokos, iskola-orvos, az egészségtan tanára, tanít 5 év óta. Udvarhelyvármegye közpórházának igazgató-főrvosa.

Tanította az egészségtant a VIII. osztályban, heti 2 órán.

Dörner István, gyakorló tanárjelölt.

B) Hitoktatók.

Váry Albert, helyb. unitárius lelkész, tanította a hittant az unitárius vallásuaknak, heti 2 órán.

Bój Sándor, alsóboldogfalvi gör. kel. lelkész, a tanév I. felé-

ben, *Ganea János* nagygalambfalvi gör. k. lelkész a tanév II. felében tanította a gör. kel. vallásuaknak a hittant, heti 1 órán.

Jakab P. Dániel, izr. hitoktató, tanította az izr. vallásuaknak a hittant, heti 4 órán.

C) Szolgák.

Korodi István, rendes szolga és kapus.

Kiss István, rendes szolga.

A téli hónapokra külön kisegítő fűtő-szolga alkalmaztatik.

III.

Bevégzett tananyag.

I. osztály.

Osztályfőnök: *Wirker Ernő.*

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter: Magyar olvasó könyv és Magyar nyelvtan I. rész. Prózai olvasmányok: Hún mondák: Hunor és Magyar. Attila Isten ostora. A catalaunumi csata. Aquileja ostroma. Attila és Leo pápa. Lakoma Attilánál. Attila halála. III. Magyar mondák és történeti elbeszélések: Álmos. A honfoglalás. A fehér ló mondája. Zalán futása. Az ágostai veszedelem. Botond bárdja. A magyarok megtérése. Az első magyar király. Szent István halála. Korona és Kard. A cserhalmi ütközet. IV. Görög regék és mondák: Heraklesz. Theus. Helena elrablása. Trója elfoglalása. Achilleus haragja. Odysseus és Polyphemos. Ezek alapján a mondat és mondatrészek, beszédrészek, az ige és névszók teljes alaktana, szóképzés, szokottabb előképzők, határozók. Könyvnélkül: Az alföld (Petőfi S.), A puszta télen (Petőfi S.), A rab gólya (Arany J.), Szüleimhez (Petőfi S.), Füstbe ment terv (Petőfi S.), A merre a Tisza folyik (Szabolcska M.), Éji látogatás (Gyulai P.), Három fiu (Petőfi S.), Nyalka huszár (Arany J.), Hadnagy uram (Gyulai P.), A haza (Pósa L.), A jávorfáról. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Wirker Ernő.

Német nyelv, heti 5 óra. Tankönyv Schuszter Alfréd, Német nyelvtan I. r. — A német szók kiejtése, helyesírása és hangsúlyozása. A főnevek esetei. Az igék; a jelentőmód folyamatos jelene, végzett jelene, elbeszélő múltja és jövője. A főnevek erős,

gyenge és vegyes ragozása. A melléknevek erős, gyenge és vegyes ragozása. A melléknevek fokozása. Prózai olvasmányok. Die Schule. Das Haus. Der Hof. Das Dorf. Die Stadt. Die Kirche. Unser Körper. Unsere Zeiteinteilung. Der Morgen. Wie ich meine Taga zubringe. Der Herbst. Der Körper des Menschen. Unsere Kleidung und Nahrung. Die Familie. Költemények: Die Glocke. Die Sieben Brüder. Abendlied. Morgenlied. Kind und Zugvögel. Drei Paare und einer. Sprüchnörter. Kéthetenként egy iskolai dolgozat.

Wirker Ernő.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Brózik Károly »Földrajz« a gimnáziumok és reáliskolák I. osztálya számára. — Tananyag: Földrajzi alapfogalmak, térképolvasás. Magyarország részletes leírása.

Dr. Irk Károly.

Természetrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Paszlavszky »Kis Természetrajz« I. rész. Növénytanból: Őszi időszakban: a gyümölcsfajok. Téli időszakban: fenyők. Tavaszi időszakban: virágos növények a műszavak begyakorlásával. Állattanból: mindhárom időszakban 25 emlős, tekintettel az életmód által előidézett szervezeti átalakulásokra.

Dr. Irk Károly.

Számtan, heti 4 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Számtan« I. rész. Számolás. Tizes számrendszer. Római számok. A négy művelet egész számokkal. Időszámítás. Métermértékek: hosszúság-, terület-, térfogat-, űr- és súlymértékek. A négy művelet tizedes törtekkel. Közönséges törtek. A törtek egyszerűsítése. Törzs- és összetett számok. A számok oszthatósága 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 és 10-el. A legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörösének kikeresése. Törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása. Havonként egy iskolai dolgozat.

Dózsa Jakab.

Rajzoló geometria, Szuppán—Szirtes, »Planimetria alaktan«. Alapfogalmak: Az egyenesek helyzete, a hosszúság mérése, alapműveletek távolságokkal, párhuzamos és merőleges egyenesek. A szög és nemei. Idomok: háromszögek, négyszögek, sokszögek és a kör. — A tanult idomok kerületének és területének kiszámítása. Szimmetria, összeillőség és hasonlóság. Heti óraszám 4, melyből 2 óra az előadott tantárgynak megfelelő díszítmények rajzolására fordítottatott.

Sima Dezső.

Szépírás, heti 1 órán. Folyó írás.

Sima Dezső.

Torna, heti 1 óra. *a)* Szabadgyakorlatok: alap-, lépő-, terpesztett-, kereszt-, guggoló állás; sarok-, térdemelés, térdhajlítás; karlendítések, ütések és lökések; törzshajlítások és fordítások 4 ütemig, összekötve súlyzókkal és fabotokkal is. Kitartó és versenyfutás. *b)* Rendgyakorlatok: sorakozás, igazolás, fedezés, menet előre, oldal és hátra, megállás, fejlődés rendek és kettős rendekbe, sorbontás, ellenvonulás. *c)* Szergyakorlatok: magasugrás, távolugrás, mélyugrás, rohamdeszka, lengő kötél, alacsony nyújtó, mászás póznán, létrák, gyűrű és körhintázás. *d)* Játékok: körfutás, kifutó, kifogás aki bírja, róta, körróta, künn a bárány, benn a farkas, üsd a harmadikat, tolvajos, kakasviadal, kötélhuzások.

Dobó Zoltán.

II. osztály.

Osztályfőnök: *Biró István.*

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter »Magyar olvasókönyv és Magyar nyelvtan« II. rész. *a)* Prózaolvasmányok: A tatárjárás; A tatárok betörése Magyarországra; A nápolyi hadjárat; Az aversai hadjárat; A boszú; Kis Károly; Hunyadi János, Czillei meggyilkolása; Hunyadi László kivégzése; Mátyás királyválasztása; Mátyás király jelleme; A Balaton tava; A rianás, Pör a Balatonon; A marathoni győzelem; Xerxes hadi készületei. — Költemények: A szél és a nap (Gyulai), Kont (Garay J.), Szibinyáni Jank (Arany), Both bajnok özvegye (Arany J.), Hunyadi (Czuczor G.), Mátyás anyja (Arany J.), Itthon (Arany), A székelyek (Gyulai P.), Téli világ (Petőfi), A jó öreg korcsmáros (Petőfi), Kőműves Kelemenné (Székely népballada), Ki volt nagyobb? (Tóth K.), Hymnus (Kölcsey F.). A költeményeket könyv nélkül is tanultuk.

Biró István.

Német nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Dr. Szemák István »Német nyelv, olvasó- és gyakorló könyv.« II. rész. Der Pilger; Tod des Servius Tullius; Erfahrung macht Klug; Der Wolf und die Ziege; Das gute Beispiel; Das sittsame Kind; Phrixus und Helle; Siegfried. (Prózaolvasmányok). — Versuchung; Der junge Kater und sein Vater; Das Veilchen: Das Kutschpferd; Der Esel

und die Nachtigallen ; Der Kukuk und die Lerche ; Zufriedenheit ; Siegfrieds Schwert. (Költemények.) A verseket könyvnélkül is tanultuk. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat; összesen 18.

Biró István.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Brózik Károly »Földrajz« a középiskolák II. és III. o. számára. Európa államai, a magyar birodalom kivételével és Ázsia. Térképvázlatok.

Szarvas Arnold.

Természetrájz, heti 2 óra. Tankönyv: Paszlavszky »Kis természetrajz« II. rész. Faunából: Emlősök, madarak, csúszómászók, kétéltűek, halak és fontosabb gerinctelenek biológiai tárgyalása. Őszi és tavaszi flórából virágos növények és rovargyűjtés.

Szarvas Arnold.

Számítan, heti 4 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Számítan«. Számolási rövidítések. A régi hazai mértékek és azoknak új mértékekre való átszámítása. Korlátolt pontosságú műveletek. Az arányosság. A hármas szabály. Az arányok és aránypárok. A százalékszámítás és alkalmazásai. Havonként egy iskolai dolgozat.

Radó Simon.

Rajzoló geometria, heti 4 óra. Tankönyv: Szuppan—Szirtes »Rajzoló geometria« II. r. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb tulajdonságai, felszínük és köbtartalmuk kiszámítása. Az egyenes és síkok viszonylagos vonatkozásaik a térben. Axonometrikus képek szerkesztése. Geometriai díszítmények rajzolása.

Radó Simon.

Szépírás, heti 1 óra. Magyar folyóírás és rondírás.

Radó Simon.

Torna, heti 3 óra. Ugyanaz, mint az I. osztályban.

Dobó Zoltán.

III. osztály.

Osztályfőnök: *Neosz Gusztáv.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyvek: Balogh Péter, »Magyar olvasókönyv« a középiskolák III. osztálya számára; Balogh Péter, »Rendszeres magyar nyelvtan« középiskolák III. osztálya

számára. A nyelvtan rendszeres ismétlése. — Olvasmányok: *a)* prózaiak: Az ország földarabolása, Budavár elfoglalása, Dobó István Egerben; A szigetvári vértanuk; Vallási harcok; Bocskay István; Bethlen Gábor; Zrinyi Ilona; A Wesselényi-féle összeesküvés; Tököly Imre; Munkács védelme; A száműzetésben; Budavár visszafoglalása; II. Rákóczy Ferenc fölkelése; *b)* költőiek: Szondi két apródja; Esztergom megvételeéről; Távolból. Fiamnak; Anyám háza; Fohászkodás; A költemények könyv nélkül tanultak. Kétketenként 1—1 írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Nosz Gusztáv.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schuszter Alfréd: Német nyelvtan III. rész. Olvasmányok: *a)* prózaiak. Der Fuchs und die Trauben; Die Stadtmaus und die Feldmaus. Der Besitzer des Bogens: Der Dornstrauch; Der Mann im Monde; Siegfried wird hörnern. Attila; Attilas Schwert. Die weiss agenden Störche. *b)* költőiek: Siegfrieds Schwert; Im Herbste; Wo? Heidenrölein; Alexander Petőfi; Die drei Zigeuner. Belsazar. Erbkönig. A költemények könyv nélkül tanultak. Kéthetenként 1—1 írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Nosz Gusztáv

Francia nyelv, heti 5 órában. Tankönyv: Bartos—Chovancsák: »Francia nyelvtan és olvasókönyv« I. rész. — Kiejtés, olvasás, alaktan elemei és az igék összetett alakjai. — Olvasmányok: La France. Énigme. Les capitales. L'année. La ville de Paris renversée. L'année, les mois et les jours. La famille. Entrée en classe. Le mauvais fils puni. Quand j'étais petit. L'année scolaire Poids et mesures. Les monnaies. Les repas. Le petit paresseux. Le firmament. Le printemps. L'oie et le canard. Billet de commande et Lettre de réclamation. Les chemins de fer. Le chien et son image. La souris imprudente. Anecdotes. Les heures de classe. La division du temps. Le papillon et l'abeille. Les saisons. Rendszeres fordítási gyakorlatok magyarból franciára és franciából magyarra élőszóval és írásban. Beszédgyakorlatok. — Havonként két iskolai dolgozat, eleinte tollbamondás után való írás, később egyes mondatok, végül összefüggő szöveg fordítása magyarból franciára, összesen 16.

Séra Kálmán.

Földrajz, heti 2 órán. Tankönyv: Brózik Károly dr. Földrajz a gimnáziumok és reáliskolák II. és III. osztálya számára. (Lam-

pel 1901. Afrika, Amerika, Ausztrália körrajza, domborzata, vizei, éghajlata, termékei, népei, országai, városai. A sarkvidékek. Öszszefoglalás. Térképrajzolás.

Tompa Árpád.

Történelem, heti 2 óra. Tankönyv : Baróti—Csánki, »Magyarország története«. I. rész. 6 kiadás. — A magyar nemzet története. 1526-ig.

Tompa Árpád.

Természettan, heti 2 óra. Tankönyv : Természettan I. rész. Írták : Hankó Vilmos és Müller József. A test anyag, tömeg, tü-nemény. A testek általános és különös tulajdonságai, azok súlya, mozgása, egyensúlya. A gépek. A mozgás akadályai. A cseppfolyós testek egyensúly törvényei. A levegő súlya és nyomása, az ezeken alapuló készülékek. A meleg hatása a testek térfogata és halmaz állapotára ; forrásai. A hang keletkezése, terjedése, visszaverődése. A világosság terjedése az egynemű és különnemű közegben. A szénszóródás. A nagyítók, messzelátók. A mágnesség előállítása, iránytű. Az electromosság forrásai. Jó és rossz vezetők, megosztás, sűrítők. Az áram keletkezése, hatásai.

Hlatky Miklós.

Számtan, heti 3 óra. Tankönyv : Dr. Beke Manó »Számtan« III. rész. — Összetett hármasszabályi feladatok megfejtése. Kamat számolás. Kamatos-kamatszámítás. Váltók, értékpapírok, részvények értékszámítása. Az arányos osztás. Elegyítés. Hazai és idegen pénzekre vonatkozó általános tudnivalók. Arany és ezüst öntvények. Láncszabály. Havonként egy iskolai dolgozat.

Barabás Jenő.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv : Suppan—Szirtes : »Konstruktív planimetria«. A pont, az egyenes, a szög. Alapműveletek távolságokkal és szögekkel. A háromszögek, négyszögek és sokszögek tulajdonságai, fajai és szerkesztése. Idomok egybevágósága és hasonlósága. Arányosság. A tárgyalt szerkesztések rajzolása.

Barabás Jenő.

Szabadkézi rajz, Egyenes, görbe és vegyes vonalú idomok alapján kezűgyesítő és ecsetgyakorlatok, táblán való előrajzolás után. Szabad tervezetek, négyszög és kör térkitöltéssel és színvázlatban. A kocka és téglá, nagy kartonminták után való rajzolása, főkénttel a távlattan törvényeire.

Sima Dezső.

Torna, heti 2 óra. *a)* Szabadgyakorlatokból az I. és II. oszt. gyakorlatain kívül: szökdelések, támadó és védő állások, támaszfekvések, birkozó és társasgyakorlatok 8 ütemig. Kitartó futás 5—10 percig. *b)* Rendgyakorlatok. Az, előző osztályokén kívül: rendekbe fejlődés és szakadozás. *c)* Szergyakorlatok. Az I—II. oszt. anyagán kívül: kötélmászás, korlát, nyújtó, bak- és lóugrások. *d)* Játékok: Úsd a harmadikat, Csalogató. Kifutó. Körróta. Fülelabda.

Dobó Zoltán.

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Harsia Justinián.*

Magyar nyelv. Kézikönyvek: Négyesy Lászlótól, »Stilisztika olvasmányokkal« és Lehr Alberttől »Arany Toldija«. Olvasmányul szolgáltak a kézikönyv prózai és költői szemelvényei: leírások, elbeszélések, mesék, jellemrajzok stb. Nagyobb összefüggő olvasmányok: Arany Toldija, Kisfaludy K. Mátyás diákja. Könyv nélkül tanultuk: A Tisza (Petőfi) és A magyarokhoz (Berzsenyi) c. költeményeket, valamint Toldi Előhangját, I, IV., XI. és XII. énekét. Az olvasmányokkal kapcsolatban tárgyaltuk a prózai és költői stílus sajátosságait, a hangulatos előadás eszközeit, a verses alak keletkezését és jelentőségét, a magyar költészetben előforduló ütemes és időmértékes versalakokat. Végül az életben gyakran előforduló ügyiratok szerkesztési módját. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Biró István.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyvek: Endrei Ákos: Német nyelvkönyv II. rész és Orosz Alajos: Német stílusgyakorlatok. Olvasmányok: *a)* prózaiak: Der Star von Segringen. Die Posaune des Gerichts. Der Seiler von Fürfeld. Die Sage von Coriolanus. Die Uhren. Die Entstehung des Balaton. *b)* költőiek: Der Glockenguss zu Breslau. Erlkönig. Das Schloss Boncourt. Die Loreley. Der Schenk von Limburg. Der Sänger. Der reichste Fürst. Die Sonne bringt es an den Tag. Attilas Schwert. Das Grab in Busento. Des Knaben Berglied. Des Bauernknaben Beschreibung der Stadt. Der Alpenjäger. A költemények könyv nélkül tanultattak. Kéthetenként 1—1 írásbeli dolgozat. Összesen: 17. *Harsia Justinián.*

Francia nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: *Bartos—Chovancsák*, »Francia nyelvtan és olvasókönyv« II. rész. — A visszaható-, személytelen- és szenvedő igék ragozása. A rendhagyó igék. A főnévi igenév használatáról. III. osztály tananyagának ismétlése. Prózaolvasmányok: *Le bon remède. Le viellard. La chute des corps. Histoire d'une pièce d'or. Lettres 1., 2., 3. L'empereur et l'abbé. Bayard. Lasouris de la ville et la souris des champs* s a tankönyvnek a nyelvtan begyakorlására szolgáló kisebb olvasmányai. Költői olvasmányok: *Le loup et l'agneau. La feuille. Le droit chemin. La Fleur. En hiver.* A költői olvasmányok könyv nélkül. Kéthetenként egy iskolai dolgozat. *Ferencz Tivadar.*

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: *Baróti—Csánki Magyarorszag története. II. r. A magyar nemzet története 1526—1867-ig. Magyarország politikai földrajza: Ausztria; az Osztrák-magyar monarchia.* *Harsia Justinian.*

Természettan, heti 2 óra. Tankönyv: »*Természettan*« II. r. Írták: *Hankó Vilmos és Müller József.* — Világrészek, szigetek, oceánok. A föld vízszintes és függélyes tagozata. A száraz föld vizei. A föld légköre, összetétele, a víz alkatrészei; az égés; a kén; a szén. A légkör melege. A föld belső melege és annak hatásai. A föld alakja, méretei, mozgásai. Időszámítás. A hold a nap, a naprendszer, álló csillagok. *Hlatky Miklós.*

Mennyiségtan, heti 4 óra. Kézikönyv: *Borsay Dávid*, »*Algebra, középiskolák számára.*« Az algebra jelei. Positív és negatív számok. Összeadás, kivonás és szorzás egy- és több tagú mennyiségekkel. A hatvány. Kéttagú és többtagú mennyiségek s a közönséges számok második és harmadik hatványa. Egy és többtagú algebrai mennyiségek osztása. Tényezőkre bontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többes. A négy művelet törtekkel. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel. Arányok és aránylatok. Havonként egy iskolai dolgozat. *Barabás Jenő.*

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: *Szuppán—Szirtes*: »*Planimetriai szerkesztéstan.*« A kör- és körnél előforduló egyenesek. A húr és az érintő alaptételei. Az érintő szerkesztése. Két kör viszonylagos helyzete. Két kör közös érintői. Érintkező körök. Az ellipszis, parabola és hyperbola szerkesztése. A cikloisok, a körevolvens s az Archimedes-féle csigavonal szerkesztése. A rajzok anyagául a tárgyalts szerkesztések szolgáltak. *Barabás Jenő.*

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Egyes testek, majd testcsoportok vázolása, rajzolása és árnyékolása. *Sima Dezső.*

Torna, heti 2 óra. Ugyanaz, mint a III. osztályban. *Dobó Zoltán.*

V. osztály.

Osztályfőnök: *Séra Kálmán.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Négyesy László, »Rhetorika«. — Az irodalom fogalma, feladata és felosztása. Általános szerkezetten; inventio, dispositio és elocutio. Prózaí műfajok. A szónoki mű. — Iskolai olvasmányok: A nándorfehérvári győzelem (Heltai). Húnyadi János (Salamon F.). Id. Wesselényi M. báró (Kemény). Beszélgetés az istenségről, a szülő iránti szeretetről és a jó és a szép fogalmáról (Xenophon). Kossuth beszéde a nemzeti védelemről. Deák F. első felirati beszéde. Gyulai P. emlékbeszéde Arany J. fölött. Széchenyi István Hitelének bevezető és befejező része. Kölcsey F. Kazinczy felett tartott emlékbeszéde. Eötvös József Kőrösi Csoma Sándor felett tartott emlékbeszéde. Magánolvasmányok: Mikes Kelemen válogatott levelei. Arany J. Toldi estéje. Gyulai Pál emlékbeszédei. Faludy F., Téli éjszakák. Széchenyi István Hitele. Apó P. »Metamorphosisai«. Jókai: Az új földesúr. Emlézésre ki volt tűzve: a Paraenesis egyes részletei. Kossuth 1848. júl. 11-iki beszédének bevezető és befejező része. Eötvös Kőrösi Csoma Sándor felett tartott beszédéből 50 sor. Havonként 1 írásbeli dolgozat. *Séra Kálmán.*

Német nyelv, heti 3 óra. Kézikönyv: Endrei Ákos, »Német olvasókönyv« III. rész. Prózaí olvasmányok: Die drei Freunde (Herder). Graf Rudolf von Habsburg. (Tschudi). Die Posaunc des Gerichtes (Auerbach). Brockenreise (Heine). Tatra-Füred (Weber). Maria Theresia (Fessler). Nicht der Schule (Herder). — Költemények: Der gerettete Jüngling (Herder). Der Zauberlehrling (Göthe). Der Ring des Polykrates (Schiller). Des Sängers Fluch (Uhland). Die Grenadiere (Heine). Die siebente römische Elegie (Göthe). Geharnischte Sonette (Rückert). Frühlingslied (Heine). Fichten-

baum und Palme (Heine). Du bist, wie eine Blume (Heine). Die Träne (Heine). — Magánolvasmányok: Bürgers, Goethes und Schillers Balladen.

Nosz Gusztáv.

Franczianyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Klimó—Bartos, »Rendszeres francia nyelvtan, olvasó és gyakorlókönyv« I. rész. A nyelvtan rendszeres ismertetése — franciául. Olvasmányok: Prózaiak: Louis XVI. Jeanne d'Arc. Le règne de Henri IV. Une bonne résolution. Caractères de la civilisation du moyen âge. Le drapeau. Duguesclin. Un plan de vie. Trêve de Dieu. Les animaux sauvages. La foire. Retour dans la patrie. Nagyobb olvasmányok: La France. Agriculture de la France. Paris. La langue française. Gouvernement de la France. La France industrielle. Les Gaulois. La foudre et le paratonnaire. Le fer. Versek: L'été. Dimanche matin. Les Oiseaux. Les souvenirs du peuple. Le Magyar. Le grillon. Dieu. Le roi Alphonse. Après la bataille. A versek könyv nélkül. Havonként két iskolai dolgozat.

Séra Kálmán.

Történet, heti 3 óra. Tankönyv: Varga Ottó, »Világtörténet« I. köt. 4 kiadás 1902. Az ó-kor története a nyugat-római császárság bukásáig (476), a földrajzi ismeretek ébrentartása mellett.

Vörös Béla.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Növénytan a reáliskolák ötödik osztálya számára. Irta: Dr. Sztérényi Hugó. — Segédkönyv: »Növényhatározó«, irta: dr. Simonkai Lajos. — Tananyag. 11 növényfaj leírása alkalmával a külső tagoltság. A növények szervei. A növények belső szervezete, életjelenségei. — A rendszertanból: Linné rendszerének, meg a természetes rendszernek vázlatos ismertetése után, a növénytörzsek, osztályok s főbb családjaik leírása. Növénygyűjtés. Növényhatározás.

Szarvas Arnold.

Chemia, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Reichenhaller Kálmán, »Anorganikus Chemia és Mineralogia« I. rész. — Chemiai és fizikai jelenségek és lényegük. A víz és alkatrészei. A levegő. A testek anyagi megváltozása a levegő és oxigén által, oxidacio és redukció. Hidrogen, oxigen, chlor és kén, a két utóbbinak hidrogen és oxigen vegyületei. Az »elem« fogalma, elnevezése és jelzése. Az állandó súlyviszonyok törvénye. A gáz halmazállapotú elemek és vegyületek térfogati viszonya, gőzsűrűség. Atom elmélet. A

súly meghatározása. Chemiai egyenletek. Vegyértékűség. Néhány fontosabb fémelem tárgyalása. Kémiai rokonság. Oxidok, sulfidok; chloridok előállítása közvetett úton, ezek elnevezése. Hidrátok basisok és savak. Sók és képződés-módjuk, elnevezésük. A sók bontása. Alkotórész és gyök. Egyenértéksúly. Ásványok. Az ásványok fizikai tulajdonságai, minők: fajsúly, keménység stb. Alaktan és az ásványok alaktani tulajdonsága. Kristály rendszerek.

Dr. Solymossy Lajos.

Mennyiségtan, heti 5 óra. Kézikönyvek: Borosay »Algebra a középiskolák számára« és Dr. Wagner Alajos »Geometriai.« *a) Algebra*: A múlt év tananyagának ismétlése után az elsőfokú egyenletrendszer. Többtagúak és közönséges számok második és harmadik gyökere. A másodfokú egyenlet megoldása. Számolási műveletek gyökmenyiségekkel, *b) Geometria*: Az egész planimetria a körtan kivételével. A stereometriából: az egyenesek és síkok egymáshoz való helyzete; a lapszög és testszöglet.

Dózsa Jakab.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Testek és csoportok vázolása, rajzolása és árnyékolása, különböző helyzetből és a horizont változtatásával gypsminták után való ékitményes rajzolás. Az egyiptomi, assyr, görög, római műemlékek magyarázata.

Sima Dezső.

Torna, heti 2 óra. *a) Szabadgyakorlatok*. Az alsó osztályok gyakorlatainak összetételei kézi szerekkel. Buzogány-gyakorlatok. Ktartó futás 5—10 percig. *b) Rendgyakorlatok*. Az I—IV. osztályban tanultakon kívül: menetelés közben fordulatok. *c) Szergyakorlatok*. Az alsóbb osztályok szerein kívül: súlydobás, súlyemelés, gyűrűhinta, rúdugrás. *d) Játékok*: Fogoly. Körróta. Üsd a harmadikat. Kifutó. Labdahajza. Fülelabda. Rugólabda.

VI. osztály.

Osztályfőnök: Szarvas Arnold.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Négyessy László »Poetika olvasmányokkal.« A verstan áttekintése. Aesthetikai alapfogalmak A költészet a művészetek közt. A művészetek rendszere. A költé-

szet felosztása. Az epikai költészet, különös tekintettel a világ-irodalom nevezetesebb eposzaira. Eszme és alak. A szép. Lyrai költészet, tekintettel a magyar lyrára. Drámai költészet. Iskolai olvasmányok : Szilágyi Mihály és Hajmási László históriája (Szendrői Névtelen). Szilágyi és Hajmási (népballada). Szilágyi és Hajmási (Vörösmarty). Kádár Kata (népballada). Esztergom megvételéről, Fogarasi István. V. László. Ágnes asszony. Széchenyi emlékezete. Szondi két apródja. Welszi bárdok. Az egi leány. (Arany). Pató Pál úr (Petőfi). A nagyobb hősi eposzok tartalma a tankönyvből. Anakreon dalaiból. Magyar népdalok. Kiszító ének. Felelő ének. A magyarokhoz. Fohászkodás. Az én osztályrészem (Berzsenyi). Kis gyermek halálára. A vén cigány (Vörösmarty). A madár fiaihoz. Levél egy kibujdosott barátom után (Tompá). A csárda romjai A virágnak megtiltani nem lehet. Álmodtam szépet, gyönyörűt. . . Erdélyben. Egy gondolat bánt engemet. Szülőföldemen. Szeptember végén (Petőfi). Beöthy Zs. Greguss. Magyar balladák. Sophokles : Antigone. Magán olvasmányok : A két szomszéd vár. Toldi estéje. Dorottya. Toldi szerelme. Abafi. Coriolanus. Kérők. Buda halála. Liliomfi, Jókai. Mégis mozog a föld. Betanult költemények. Kőműves Kelemenné. Magyar népdalok I—IV. Magyarokhoz (Berzsenyi). Kis gyermek halálára (Vörösmarty M.). Búcsú (Eötvös). V. László. Pató Pál úr, István öcsémhez. Madár fiaihoz. Szülőföldemen.

Tompá Árpád

Német nyelv, heti 2 óra. Tankönyvek : Endrei Ákos : Német olvasókönyv III. rész és stílusgyakorlatok. Olvasmányok : a) prózaiak : Der treue Knecht. Das Haus Grüt von Steen. Die Hunnen im Kloster Reichenau. Der Mensch in Kälte und Hitze. b) Költőiek : Der Cid. Mignon. Der Ring des Polycrates. Die Kraniche des Ibycus. Der Tancher. Die Bürgschaft. Des Sängers Fluch. Lied des Harfenspielers. Hoffnung : Das Ständchen. Frühlingslied. Abschied. Die Thräne. Bitte. A költemények könyv nélkül tanultak. — Magánolvasmányok : Hermann und Dorothea és Wilhelm Tell. Havonként egy írásbeli dolgozat. Összesen 9.

Harsia Jusztinián.

Francia nyelv, heti 3 órában. Tankönyv : Klimó Mihály és Bartos Fülöp II. rész. A nyelvtan rendszeres ismétlése, — francia nyelven. — Olvasmányok : Éducation des chevaliers. La mère Sauvage ; Inventions et déconventes. Christophe Colomb. Les ani-

matix. Mme de Sévigné 2. sz. levele de fer. Jeanne d'Arc: Vocation de Jeanne d'Arc, Jeanne devant le roi. Le siège d'Orléans délivré. La Fontaine: Fables. Les croisades. L'homme. Le siège de Berlin. Költemények: Le tailleur et la fée. La baigned'or, Le sonlier de Corneille. Mort de Jeanne d'Arc. Moisson d'épées. La cloche de mon village. Könyv nélkül. Kéthetenként egy iskolai dolgozat.

Wirker Ernő.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Varga Ottó, »Világtörténelem« II. k. A középkor története a nyugat-római birodalom bukásától. Az ujkor története a vestphali békéig.

Harsia Jusztinián.

Természettan, heti 3 óra. Tankönyv: Thomé—Paszlavszyk, »Az állattan kézikönyve.« Állati sejtek, szövetek (mikroszkop) szervek kapcsolatosan az életműködésükkel. Szellemi tevékenység, szaporodás, fejlődés. Az állatok rendszeres áttekintése az életmunkásság és a szervek közt levő viszony folytonos kiemelése mellett.

Szarvas Arnold.

Chemia, heti 2 óra. Tankönyv ugyanaz mint az V. oszt. II. rész. Az elemek osztályozása. A nem fémes és fémes elemek, ipari tekintetben fontosabb vegyületeik. Felismerésük. Az ásványok kémiai átváltozásai. — *Földtan*: A föld keletkezése. Kőzetek. A föld felületének megváltozása s a változásokat előidéző tényezők. A föld saját melege, vulkánosság. A föld kora, kőületek és jelentőségük.

Szarvas Arnold.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyvek: Borosay Dávid »Algebra« a középiskolák számára és Mocrik—Klamarik—Wagner »Geometria«. a) Algebra: Negatív és törtkitevőjű hatvány- és gyökmennyiségek. Irrationális egyenletek. Számrendszerek. A logaritmusok és alkalmazásuk. A kitevős és logaritmusus egyenletek. A számtani és véges mértani haladvány. b) Geometria: Kör-tan. Goniometria. A derékszögű és ferdeszögű háromszögek trigonometrikus megoldása. Havonként egy iskolai dolgozat.

Barabás Jenő.

Ábrázoló geometria, heti 3 óra. Tankönyv. Dr. Klug Lipót: Ábrázoló geometria. A pont, az egyenes és a sík ábrázolása. Egymásra merőleges egyenesek és síkok ábrázolása. Távolságok szerkesztése és ezekkel kapcsolatos feladatok. Árnyékszerkesztések A tárgyalt feladatok rajzolása.

Radó Simon.

Szabadkézi rajz. Diszító domborművek rajzolása és árnyékolása gipszminták után. Természet után építészeti részletek rajzolása. — Tervezés. Az ó-keresztény, román és csúcsíves stíl ismertetése és több műemlék reproductiójának bemutatása különös tekintettel az építészetre.

Sima Dezső.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint a V. osztályban.

Dobó Zoltán.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab.*

Magyar nyelv és irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Váczy János, »A magyar irodalom története« I. k. — A legrégebb kortól Kisfaludy Károlyig. Az egyes korok jellemzése. Behatóbb fejtegetések tárgyai voltak: Halotti beszéd. Ének Pannonia megvételéről. Balassa Bálint, Pázmány Péter, Tinódi S., Zrínyi M., Gyöngyösi J., Z. Mikes K., Faludi F., Amadé L., Besseney Gy., Révai M., Versegly F., Virág B., Dugonics A., Gvadányi J., Kármán J., Csokonai V. M., Kisfaludy S., Kazinczy F., Nyelvújítás, Berzsenyi D., Kölcsey F. Az egész tananyag méltatása nyelvészeti, esztetikai és irodalomtörténeti szempontból. — Kötelező magánolvasmányok: Tinódi. Zrínyiász. Murányi Vénus. Törökországi levelek. Agis tragoediája. Philosophus. Egy falusi nótárius budai utazása. Ludas Matyi. Dorottya. Fanni hagyományai. Pályám emlékezete. Kisfaludy S. négy regéje. — Könyvnelkül tanultuk: Halotti beszéd. Pesti gyermekek utcai éneke. Boldogtalan vagyok . . . (Balassa). A tihanyi echóhoz (Csokonai). Kisfaludy S.: Kesergő Szerelem (7. dal). Boldog Szerelem (35. dal). Nehéz és Könnyű (Kazinczy). A magyarokhoz (Berzsenyi). Zrínyi dala (Kölcsey) Bezerédi nótája.

Biró István.

Német nyelv, heti 2 óra. Tankönyvek: Heinrich Gusztáv: Német tan és olvasókönyv III. rész és Endrei Ákos: Német stílusgyakorlatok. Olvasmányok: a) prózaiak: Der Gral und Parcival. Aus dem Niebelungenliede. Aus Kudrun. Inhalt des Faustbuches. Der ewige Jude. Aus Wielands Oberon. Die Kunst unter Hadrian. b) Költőiek: An Gisecke. Lenore. Aufmunterung zur Freude. An

sich. Magánolvasmányok: Nathan der Weise. Maria Stuart. Havonként egy írásbeli dolgozat. Összesen: 9.

Harsia Justinián.

Francia nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Theisz Gyula, »Francia olvasó és gyakorlókönyv« III. ros. Olvasmányok: a) Nagyobb olvasmány. Daudet, Le petit Chose és Sarcey, Le siège de Paris. b) Kisebb olvasmányok: a tankönyvnek a XVII. század szerzőinek műveiből vett szemelvényei. Malherbe. L'hôtel de Rombouillet. Les Précieuses. Port-Royal. Pascal. Corneille, Racine, Molière. Boileau. A XVIII. század irodalmának áttekintése. Montesquieu, Voltaire, Rousseau. Könyvnelkül: Corneille, Racine, Molière, Voltaire és Rousseau életrajza és irodalmi szereplése. Versek; Consolation à M. du Perrier. Le savetier et le financier. La jeune captive. A mes amis. — Havonként egy iskolai dolgozat.

Wirker Ernő.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Varga Ottó, »Világ történelem« III. k. Az új és legújabb kor története napjainkig. Európa államainak, valamint az egyesült államok politikai földrajzának ismertetése.

Harsia Jusztinián.

Chemia, heti 2 óra. Tankönyv: Dr. Reichenhaller Kálmán, »Organikus Chemia«. A szénvegyületről általában. A telített és telítetlen szénhidrogének sorozatai. A szénhidrogen sorozatok elmélete. A szénhidrogének halogen, nitro, oxigen származékai. Alkoholok, aldehidek és savak. Éterek. Aminok, amidok és amidósavak. Glikosidok. Kámforfélék, gyanták, alkaloidok. Cyanvegyületek. Szénhidrátok. Festőanyagok: növényi és állati eredetűek. Protein anyagok. Égés és annak nemei s az itt fellépő fontosabb tünetnyek magyarázata. A lassú égés, erjedés. Az erjedés alkalmazása. Szesz és sörgyártás. A növényi és állati szervezet összetétele és táplálkozása. Fontosabb táplálószerék. Emésztés és anyagcsere. Az állati meleg és az állati erő.

Szarvas Arnold.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv: Fehér J., »Kísérleti természettan.« Az általános mozgástan, erőműtan. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek erőműtana. Hangtan. Fénytan.

Hlatky Miklós.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyvek: Mocnik—Schmidt,

»Algebra középiskolák számára« és dr. Wagner Alajos, »Geometria«. — a) Algebra: kamatos kamat és járadékszámítás. A végtelen geometriai sor, kapcsolatban a szakaszos tízedes törteknek közösleges törtekké való átváltoztatásával. A másod- és felsőbb fokú egyenletek. Az első fokú határozatlan egyenlet. A másodfokú függvény szélső értékei. Permutatiók, combinatiók, variatiók. Newton kéttagu tantétele pozitív egész számú kitevőkre. b) Geometria: A szabályos testek, a hasáb, gúla, henger, kúp, csonka kúp, a gömb, és a gömb részei. E testek felszíne és köbtartalma. A gömbi háromszög tan cosinus tétele és alkalmazása geographiai helyek távolságának meghatározására. Havonként egy iskolai dolgozat.

Dózsa Jakab.

Ábrázoló geometria, heti 3 óra. Kézikönyv Dr. Klug Lipót: »Ábrázoló geometria.« Egyenesek és síkok képsíkszögei. A sík forgatása nyoma vagy fővonala körül. Forgatás a képsíkra merőleges tengely körül. Új képsíkok alkalmazása. Síklapu testek ábrázolása, árnyékolása és síkmetszései. A tárgyalt feladatok rajzolása.

Dózsa Jakab.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Virágok, bogarak, lepkék rajzolása és színezése természet után. Építészeti részletek és fák rajzolása, a szabad természet után. A renaissance korabeli képzőművészet.

Sima Dezső.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint a VI. osztályban.

Dobó Zoltán.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: *Radó Simon.*

Magyar irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Váczy János, »A magyar irodalom története« II. rész. A régebbi korok és az újkor ismertetése, illetőleg jellemzése és összefoglaló áttekintése után a magyar nemzeti irodalom, különösen az egyes műfajok fejlődésének története a legrégebbi időktől napjainkig. A remekművek elemzése alkalmával az előző osztályokban tanultak ébrentartása céljából rhetorikai, poetikai és nyelvtani kérdések. Részletebben tárgyaltattak az 1820 évvel kezdődő reform törekvések:

Kisfaludy Károly, Katona J., Vörösmarty, Czuczor, Józsika, Eötvös, Kemény, Bajza, Tompa, Petőfi, Arany, Szigligeti, Madách, Jókai, Gyulai, Szász, Lévy, Széchenyi. — Kötelező magánolvasmányok : Csalódások, Iréne, Bánkbán, Csongor és Tünde, Botond, János vitéz, Toldi trilogia, Buda halála. Fenn az ernyő, nincsen kas, Trónkereső, Az ember tragédiája, Hitel, Gyulai Pál : Vörösmarty életrajza. Kemény Zs. Zord idő. Gyulai Pál : Emlékbeszédei. — Könyv nélkül tanultattak : Honvágó ; Rákosi szántó (Kisfaludy K.). Zalán futása (bevezetés). Ébresztő (Bajza). Dalaim (Petőfi). Leteszem a lantot (Arany. Uj Simeon (Tompa).

Német nyelv, heti 2 óra. Kézikönyv : Heinrich G., »Német tan- és olvasókönyv« III. rész. — a) Költemények : Das Göttliche (Goethe). Das Kind der Sorge (Herder). Részletek a »Das Lied von der Glocke« c. költeményből (Schiller). Abschied vom Leben (Körner). Schillieder (Lenau). Frühlingsglauben. (Uhland). b) Prózai olvasmányok : Was ist Aufklärung (Kant). Die Ermordung Wallensteins (Schiller). Die drei Einheiten im Drama, (Schlegel). Über Lesen der Bücher (Schopenhauer). Reisebilder (Heine). *Nosz Gusztáv.*

Francia nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Dr. Theisz Gyula, »Francia olvasó- és gyakorlókönyv« III. rész. — Prózai olvasmányok : a) nagyobb olvasmány : Alphonse Daudet, Contes. b) Kisebbségi olvasmányok : a tankönyvnek a XIX. századbeli íróinak műveiből vett szemelvényei, (Chateaubriand, Béranger, Lamartine, V. Hugó, A de Vigny, A. de Musset Balzac. Michele Mignet, Thiers, Ségur, Mérimée Loti. Sully Prudhomme. — Irodalomtörténeti képek. A XIX. századnak áttekintése. Beszédgyakorlatok mint az előző osztályokban — Könyv nélkül : Lucie. Rappelle-toi Le lac. Le vase brisé. Les souvenirs du peuple. Lorsque l'enfant paraît. A Petőfi. Le cor. Havonként egy isk. dolgozat. Összesen 8.

Séra Kálmán.

Történel, heti 3 óra. Tankönyv : Andor József »Magyarország története.« — A magyar nemzet történetének, különösen az állami élet fejlődésének összefoglaló áttekintése. Magyarország politikai, gazdasági és műveltségi jelen állapotának ismertetése.

Tompa Árpád.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv : Fehér J. : »Kísérleti természettan«. Az euergia. A meleg. A hőforrások, a hő terjedése,

mérése. A meleg hatása a testek térfogata- és halmazállapotára. A meleg és a légek feszítő ereje. A körlég pára hatalma. A meleg átalakulása mechanikai munkává. A statikai electromosság. A dinamikai electromosság keletkezése, különböző hatásai. A természetes és mesterséges mágnesség, hatásuk egymásra; mágneses mértékegység. Az Ohm-féle törvény, vezetői ellenállás. Az áramok kölcsönös hatása. A electromos mértékegységek. Az inductio. A hő mint electromos indító. A föld alakja és méretei, mozgásai, az ezekből keletkező tünemények. Az égi koordinata rendszerek. Az időmérés: a nap és rendszere. Álló csillagok.

Hlatky Miklós.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Wagner Alajos. Geometria. — A pont helyzetének meghatározása. Koordinata rendszerek. Az egyenes, a kör, a parabola, az ellipszis, a hyperbola. A geometria s az algebra összefoglaló áttekintése.

Radó Simon.

Ábrázoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Dr. Klug Lipót: Ábrázoló geometria. A kúp henger és gömb ábrázolása és árnyékolása, síkkal és egyenessel való metszései, érintési feladatok. A tárgyalt feladatok rajzolása.

Radó Simon.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Fejek vázolása, rajzolása és árnyékolása gypsminták után. Magyar műalkotások ismertetése.

Sima Dezső.

Philosophiai propaedeutika, heti 3 óra. Tankönyv: Sztinyai Elek, »Lélektan és Logika«. A lélektan és logika elemei. A lélektan feladata. Az idegrendszer szerepe a lelki élet alakulásában és a psycho physika legfontosabb tényei. A logikai gondolkodás elemi formái. A gondolkodás rendszeres formáinak és a kutatás módszereinek áttekintése.

Tompa Árpád.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint a VII. osztályban.

Dobó Zoltán.

Irásbeli dolgozatok.

A) Magyar nyelv.

V. osztály. 1. A nándorfehérvári győzelem (Iskolai). 2. Miért kell szeretnünk és tisztelnünk szüleinket? 3. A bujdosók élete Rodostóban (Mikes után). 4. ld. Wesselényi Miklós báró jellemzése. 5. Vendégség egy régi erdélyi nemesnél (Apor után). 6. Az öreg Toldi. 7. Magyarország közgazdasági helyzete a XIX. század első negyedében. 8. Az új földes úr történeti háttere. 9. Honszerző Árpád halálának 1000-ik évfordulóján (Alkalmi beszéd).

VI. osztály. 1. Szilágyi és Hajmási tárgya. 2. Halottak napján. 3. A művészetek, de különösen a költészet hatása az érzelmek nemesítésére. 4. Toldi élete és halála. 5. Dorottya komikuma. 6. A középkori egyházas világnézet. 7. Az erkölcsi megszokás jellemképző ereje. 8. Coriolanus és a római jellem, 9. Irodalmi hatás és szinszerűség a cselekvényköltészetben.

VII. osztály. 1. Ősköltészetünk nyomai. 2. A költő jóltevője az emberiségnek. 3. A renaissance Magyarországon. 4. A XVI. és XVII. század vallásos harcainak befolyása társadalmi életünkre. 5. Tinódi Sebestyén. 6. Emlékbeszéd Mikes Kelemen fölött. 7. Szabad dolgozat a fizika köréből. 8. Kölcsey Ferenc egyénisége.

VIII. osztály. 1. Bürger hatása Kisfaludy Károly balladáiban. 2. A carbonium szerepe a természetben. 3. Az Árpádház érdemei. 4. Hymnus, Szózat és Talpra magyar mint az illető korok közérületének kifejezői. 5. A családi érzés Tompa és Petőfi költészetében. 6. A *b)* »János vitéz« népies elemei. 7. Érzéki csaldóságok Arany balladáiban. 8. *a)* Nemzeti sérelmeink 1526 tól vagy *b)* Ádám és Faust.

B) Német nyelv.

V. osztály. 1. Antigone (Uebersetzung). 2. Welche Seelenzustände zeigt der Zauber-lehrling? 3. Székelyudvarhely. 4. Ein Ausflug. 5. Der Ring des Polykrates (Inhalt). 6. Anwendung synonymyer Haupt. — Eigenschafts — und Zeitwörter in erweiterten Sätzen. 7. Ans Vaterland, ans teure schliess dich an.

8. Wiege und Sarg. 9. Rede am Grabe eines Freundes.

VI. osztály. 1. Budas Tod. 2. Der Cid. 3. Die Kraniche des Ibycus. 4. Hermann und Dorothea. 5. Humbolds Brief an Schiller. 6. Die Bürgschaft. 7. Des Sängers Fluch. 8. Der Ring des Polycrates. 9. Der Taucher.

VII. osztály. 1. Kriemhildens Rache. 2. Kudrun. Nathan der Weise. 4. Die erste Blüte der deutschen Literatur. 5. Minna von Barnhelm. 6. Die drei Ringe. 7. Oberon. 8. Maria Stuart. 9. Mikes Brief.

VIII. osztály. 1. König Mathias in Gömör. 2. Ideengang des »Spaziergang« es von Schiller. 3. Iphigénies Charakter. 4. Welche Momente des Lebens sind in dem Liede von der Gloche ausgedrückt? 5. Natur schilderungen in Wilhelm Tell. 6. Liebe das Vaterland (Übersetzung aus Parainesis). 7. Kölcseys Gedächtnissrede über Kazinczy (Einleitung). 8. Welche deutsche Dichter waren von Einfluss auf die ungarische Dichtung?

C) Francia nyelv.

V. osztály. 1 Lettre. 2. Jeanne d'Arc. (Thème). 3. Le règence de Henri IV. (D'après les questions). 4. Lettre. 5. Le roi Alphonse. (En prose). 6. Csörgő kigyó. (Thème). 10. Après la bataille. 11. Le grillon. (En prose). 12. La France. (Description). 13. Lettre. 14. La foire. (Thème) 15. Lettre. (Réponse). 16. Retour dans la patrie.

VI. osztály. 1 Le tailleur et la fée. 2. Lettre- 3. Louis XIV. et le courtisan. 4. Éducation des chevaliers. 5. L'incendie de Moscou. 6. L'unou l'autre. 7. Un nomme content. 8. La bague d'or. 9. Thème. 10. Le soulier de Corneille. 11. Mort de Jeanne d'Arc. 12. Thème. 13. Egy kincs, melyre senki sem gondol. 14. Thème. 15. Beszámolás a magánolvasmányról.

VII. osztály. 1. L'Hôtel de Rambouillet. 2. Le Cid. 3. Le Savetier et le financier. 4. Athalie. 5. Le petit Chose, 6. Jeannot et Colin. 7. Curio sité des habitans de Paris. 8. Préliminaires du Siège de Paris. 9. Bombardement de Paris.

VIII. osztály. 1. A forrás. (Thème). 2. Budapest. (Descrip-

tion). 3. Une visite chez mes grands-parents. (Lettre). 4. Une excursion. 5. Borzasztó kaland. 6. Le photographe. (d'après Daudet). 7. Magán olvasmány tartalma. 8. Le passant (Thème.)

Az írásbeli érettségi vizsgálat tétellei.

a) *Magyar nyelv és irodalom*: Minő irányokat tüntet fel drámai irodalmunk fejlődése Kisfaludy Károlytól napjainkig?

b) *Német nyelv és irodalom*: 1. Hermann und Dorothea (Inhalt und aesthetische Würdigung.) (Szabad dolgozat.) 2. A meggyógyult beteg. (Fordítás.)

c) *Mennyiségtan*: 1. Algebrából: Megoldandó a következő egyenletrendszer:

$$2x^2 - y^2 + 3xy + 10x + 3y + 8 = 0$$

$$5x + 2y - 4 = 0$$

2. Geometriából: Adva van két kör. Az egyiknek egyenlete $x^2 + y^2 = 16$, a másiké $x^2 + y^2 - 8x + 12 = 0$. Meghatározandók: a) a két kör metszéspontjainak koordinátái; b) a metszéspontokban a körökhöz szerkesztett érintők hajlásszöge; c) a köröknek az x tengely körül való forgatása által nyert test felszíne. (Hosszegység = 1 cm.)

IV.

Rendkívüli tantárgyak.

a) Latin nyelv.

I. évfolyam, heti 4 óra. — Tankönyv: Pirchala Imre: Latin nyelvtan reáliskolák számára. — A teljes alaktan, főtekintettel a declinatióra és coniugatióra. A mondatтанból különösen az acc. c, infinitivo, a consecutio temporum, gerundium és gerundivum, supinum, participium attributivum s az ablativus absolutus ismertetése és használata. Fordítási gyakorlatok magyarból latinra és viszont a nyelvtani szabályok begyakorlására. Nagyobb olvasmány: A perzsaháborúk. Kéthetenként fölváltva iskolai és házi írásbeli dolgozat.

II. évfolyam, heti 3 óra. Tankönyv: Pirchala Imre: Latin mondatтан, a reáliskolák VI. oszt. számára. — Az egyszerű mondat. A mondat részei. Állítmány és alany. Tárgy. Részeshatározó. A határozók. Jelző és értelmező. Birtokos jelző. A genitivus, mint az állítmány kiegészítője. Az állítás módjai. Felszólító, feltételes és kérdőmondatok. A mellékmondatok. Alanyi és tárgyi, célhatározó, következményes, okhatározó, megengedő és vonatkozó mondatok. Mondatok összevonása. Oratio recta és obliqua.

Olvasmányok: Romulus. A sabin nők elrablása. Numa Pompilius. Tullus Hostilius. Ancus Marcius. Tarquinius Priscus. Servius Tullius. Tarquinius Superbus. A köztársaság kezdete. Dictator. Néptribunok. A decemvirek Titus Manlius. Fabricius és Pyrrhus. Regulus. Qu. Fabius Maximus. Az első polgárháború. L. Cornelius Sulla. L. Licinius Lucullus.

Ézen kívül latinra fordították a tankönyvben levő csaknem összes magyar olvasmányokat a mondattan begyakorlására. Kéthetenként fölváltva iskolai és házi írásbeli dolgozat.

III. évfolyam, heti 3 óra. Tankönyv: Pirchala I.: Latin nyelvtan és mondattan. Dr. Kont Ignác: M. Tullii Ciceronis De imperio Gnaei Pompei Oratio ad quirites. Pirchala: P. Vergilii Maronis Aeneidos libri XII. — Olvastuk M. T. Cic: De imp. Gn. Pompeit egészen: Verg. Aen.-ből az I. ének 1—370, továbbá a II. ének 1—198 sorait. Mindkét író olvasása mondattani és tárgyi fejtegetésekkel történt. Havonként felváltva iskolai és házi írásbeli dolgozat.

IV. évfolyam, heti 3 óra. Tankönyv: Pirchala I.: Latin nyelvtan és mondattan. Köpesdi Sándor: M. Tullii Ciceronis in L. Sergium Catulinam orationes quattuor. Bartal Malmosi: Q. Horatii Flacci opera. — Olvastuk a M. T. T. Cic. in L. Serg. Cat. I. és IV. beszédet teljesen. Hor. carm. I. 1., 34., II. 10., 14., 16., 18. III. 1.; továbbá Sallustius »De bello Jugurthino«-jából az első 23 fejezet. Ugy a prózai, mint a költői olvasmánnyal kapcsolatban a mondattant s a régiségtant folytonosan szem előtt tartottuk. — Havonként felváltva iskolai és házi írásbeli dolgozat.

Vörös Béla.

b) Egészségtan.

Az egészségtan feladata. Az egészség és betegség befolyása az életre, a nemzetre. A nép egészségének megismerése. A nép halandósága különböző országokban. Betegség elhárítása s a halálozás csökkenése. A táplálkozásról. A tápláló anyagok ismeretése. Fontosabb élelmiszerek és italok ismertetése egyenként. Az élelmiszerek megválasztása. A táplálkozás befolyása az egyes ember és a nép egészségére. A lakásról és annak befolyásáról az egészségre. Talajtan. Az egészséges építkezésről. Szellőzés és fűtésről. A lakóház és környékének tisztán tartásáról. Egészségi szempontból fontosabb közintézetek ismertetése. A munkáról és foglalkozásról. A test ápolásáról. A fertőző betegségek természetéről, keletkezéséről, káráról és az azok elleni védekezésről. A

Fontosabb fertőző betegségek ismertetése, különös tekintettel az azok elleni védekezésre. Az állatoktól származó fertőző betegségekről. Az életmentésről, annak fontosságát méltatva. A rögtön támadó veszedelmek ismertetése egyenként és azoknál a mentő eljárások. Tankönyv: Dr. Fodor József. »Egészségtana«.

Dr. Imreh Domokos.

c) Gyorsírás.

Kezdő- és haladó tanfolyam. Heti 2 óra. Tankönyvek: Bódogh János »Levelező gyorsírás« XI. kiadás, és Bódogh János »A vitairás rövid tankönyve« IV. jav. kiadás. — November elejétől a kezdők a tankönyv 23 gyakorlata közül 21-et tanultak meg. A haladók a levelező gyorsírás ismétlése, illetőleg befejezése után az egész vitairást elsajátították.

Vörös Béla.

d) Zene- és ének.

Az énekkar mint vegyeskar és külön férfikar működött

Bevégzett anyag:

Vegyeskar: Hymnus, Szózat, Nemzeti zászló, Néma bú, Eltávozás, a II. és XII. Népdalegyveleg az Emke daloskönyvből.

Férfikar: Tavasz elmúlt, Viharban, Kidőlt a fa, Bordal, Falu végén.

Zenekar: Hymnus, Szózat, Rákóczy induló, Damjanich induló, Kossuth induló, Batthyány induló, Maszkowszky »Spanyol tánc«, Gluck »Orpheusból a ballet«, Beethoven »Septettjéből a menuett«, Mozart »Priestermarsch«, Händel »Largo«, Gluck »Kar az Iphigenia auf Taurisból«, Schumann »Traümerei«.

Vonósnégyesek: Bihari János »Bercsényi nótája«, Bihari »Requiem fia halálára«, Szerenád az »Ocskay brigadérosból«, Haydn Quartett No. 1.

Dobó Zoltán.

é) Mintázás.

A helybeli m. kir. kő- és agyagipari szakiskola igazgatója *Hargita* Nándor úr e tanévben is nagy és elismerésre méltó buzgalommal oktatta növendékeink közül azokat, akik a mintázás elemeivel is megismerkedni óhajtottak.

Jelentés az „Eötvös József önképzőkör“ 1906 – 7. évi működéséről.

Az önképzőkör Nosz Gusztáv tanár vezetése mellett 1906. szeptember hó 30-án alakult meg.

Tisztviselői lettek :

ifj. elnök : Solymossy Lajos VIII. o. tanuló.

alelnök : Wágner György VII. o. t.

titkár : Fritz László VIII. o. t.

jegyző : Gyurcsovics Lajos VIII. o. t.

aljegyző : Csató Endre VII. o. t.

pénztáros : Pék János V^{II}. o. t.

Rendes tagjai voltak a VIII. és VII. osztály tanulói ; összesen 23-an.

A kör élete ez évben súlyos rázkodtatásnak volt kitéve ; nagy veszteség érte. Szeretett elnöke : Solymossy Lajos eltávozott az élők sorából. Az elhunyt szép reményekre jogosító ifju, az intézet legtehetségesebb növendéke, az önképzőkör disze és büszkesége volt. Költői tehetsége itt kezdte bontogatni szárnyait ; fáradhatatlan munkásságának, nagyratörő lelkének, gazdag gondolat- és érzésvilágának itt nyílt a legszabadabb tér az érvényesülésre.

Emlékét a kör jegyzőkönyvileg örökitette meg.

Az év folyamán Wágner György alelnök tisztségéről lemondván, helyébe Molnár Géza VII. oszt. t. választatott meg.

A kör két hetenként tartotta rendes gyűléseit, melyeknek tárgyai voltak : szavalatok s monologok, — ezeknek rögtönzött bírálata ; — adott tételek felett vitatkozások ; szabad előadások, felolvasások, nemkülönben a beérkezett művek bírálata és felülbírálata.

A 12 rendes gyűlésen kívül több díszgyűlést, ill. ünnepélyt rendezett a kör, így október 6-án a nemzet vértanú; továbbá II. Rákóczy Ferenc; a márciusi napok és végül b. Eötvös József emlékére.

A május hó 23-án tartott versenyszavalon részt vettek: Eitel Károly, Folberth Gusztáv, Prégler Tibor és Wágner György VII. oszt. tanulók. Három díj volt kitűzve: 12 kor., 8 kor. és 6 korona.

Az elsőt Prégler Tibor, a harmadikat meg Folberth Gusztáv nyerte el. A másodikra méltó lett volna Eitel Károly, de magántanuló lévén, nem tarthatott reá igényt, a miért csak dicséretet kapott; Wágner szavala is dicséretben részesült.

A záró gyűlés május hó 26-án volt.

Jelentés a testgyakorlás- és tornavizsgálatról.

A testgyakorlást az idén is rendszeresen üztük. A szorosan vett tornászaton kívül különösen a játékokat, rugó, fűies és kis labdákkal, az athletikából a súly és discos-dobást és rudugrást gyakoroltuk. A tél folyamán az idén a korcsolyázást rendszeresen nem gyakorolhattuk, mert a nagy havazások miatt a Küküllőn pályát készíteni és fenntartani nem lehetett. Általában a szabadteri testgyakorlásra igen kedvezőtlenek voltak viszonyaink. Játékterünk máig sincsen és így nagyrészt a teremben végezhető gyakorlatokra kellett szoritkozunk. Az év folyamán a miniszterium megbízásából kiküldött Szaffka Manó tornafelügyelő úr meglátogatta intézetünket, minden tekintetben elismerését fejezve ki a láttak felett.

A felmentettek száma 9 volt, mindannyi orvosi rendeletre.

Működésünk eredményét a junius hó 16-án délután megtartott tornavizsgálaton mutattuk be. A vizsgálat sorrendje következő volt:

I. Az alsó osztályok szabadgyakorlata kéziszér nélkül.

II. Felsőosztályok szabadgyakorlata kéziszérrel 1 sor V. oszt. fatotokkal 2 sor VII. o. buzogánnyal 3 sor VI. o. súlyzókkal; ezután

III. az alsó osztályok mintacsapata 21 taggal és a felső osztályok mintacsapata 21 taggal mutatott be 3—3 előirt gyakorlatot a lovon, nyújtón és korláton.

Végül a versenyek következtek. Győztesek lettek: a tornászati főversenyben az alsó osztályok csapatából Fekete Benjamin IV. o. disz- kis ezüst érem, Türk József IV. o. nagy bronz érem, Kemény Béla IV. o. kis bronz érem, Csató István III. o. kis bronz érem. Várkonyi István II. o. könyvjutalom, a felső osztályok csapatából: Wagner György VII. o. egy arany, Looz Frigyes VII. o. nagy ezüst érem, Bartos Pál VI. o. ezüst érem és könyvjutalom, Jobi Márton V. o. kis ezüst érem, Giuwelka Demeter V. o. könyvjutalom, *futásból*: Toth Sándor I. o. kis bronz érem, *magasugrásból*: Halmágyi Márton IV. o. 149 cm. kis bronz érem, I. Wagner György VII. o. 156 cm., II. Molnár Géza 149 cm. nagy bronz érem; *súlydobásból*: I. Wagner György VII. o. 940 cm., II. Kovács József VII. o. 920 cm. nagy bronz érem. Az érmeket Dr. Soly-mossy Lajosné urnő tűzte fel a győztesek mellé.

Az ünnepélyt Dr. Soly-mossy Lajos igazgató buzdító záróbeszéde fejezte be.

V.

A szertárak 1906—1907. évi gyarapodása.

A) Tanári könyvtár.

1906. dec. 31-n van: 5997 kötet 38350·44 K értékben.

1906—7. évi szaporodás 164 » 1434·11 » »

1906—7. év végén van: 6161 » 39784·55 » »

Az 1906. évi szaporodás részletesen :

1. Magyar nyelv és irodalom.

Arany János összes költeményei I—XIII. — Dr. Dézsi L. A magyar irodalomtörténeti kutatás feladatairól. — Eötvös Károly munkái XIII—XVI. — Gyalui Farkas. Legkedvesebb könyveim. (Ajándék.) — Incze Lajos. Költemények. — Kúthy Lajos. Hazai rejtelmek. I. II. Mikes Kelemen levelei. Diszkiadás. (Ajándék.) — Dr. Sebestyén Gyula. A magyarhonfoglalás mondái. I. II. — Scott Walter. Peveril lovag. — Szabolcska Mihály. Hangulatok. — P. Szathmári Károly. Az ország sebei. I—IV. — Szigligeti Ede. Csikós. — Szigligeti Ede. Fenn az ernyő, nincsen kas. — Szigligeti Ede. Mama. — Szigligeti Ede. Szökött katona. — Szigligeti Ede. A trónkereső. — Vajda János. Magyarország és nemzeti önérzet. (Ajándék). — Vikár Béla. Somogy megye népköltése. — Zalár József költeményei I. III (Ajándék). — Gr. Zrinyi Miklós költői művei. Jegyzetekkel ellátta Széchy és Badics.

2. Német nyelv és irodalom.

Paul Hermann. Grundriss der germanischen Philologie. II. B. 2. Abt. I. H.

3. *Francia nyelv és irodalom.*

Bonnefon, D. Les écrivains modernes de la France. — Görber, G. Grundriss der romanischen Philologie I B. 2. 3. 4. Lief. — Haraszti Gyula. Cornelle és kora. — Zola; E Fécondité.

4. *Vegyes nyelv és irodalom.*

Detto, V. A. Horatius és kora. Ford. Horváth Balázs. (Ajándék). — Brugmann u. Delbrück. Grundr. d. vergleich. Grammatik der indogermanischen Sprachen. V.

5. *Történelem.*

Gr. Andrassy Gy. Az 1867. évi kiegyezésről. — Gr. Andrassy Gy. A magyar állam fönmaradásának okai I. II. — Barras, Paul. Memoiren von Barras. — Beksics Gusztáv. Mátyás király birodalma és Magyarország jövője. — Escott. A mai Anglia II. — Ferenczi Zoltán. Br. Eötvös József. — Magyar történelmi emlékek. Okmánytárak XXXII. Irók. XXXVIII. — Mahler Ede. Babylonia és Assyria. — Meller Simon. Ferenczy István. — Pór Antal. Keszai Miklós. — Dr. Szinnyei Ferenc. Bacsányi János. — Tóth-Szabó Pál. Szathmári György primás. — Dr. Veress Endre. Zalánkeményi Kakas István.

6. *Földrajz.*

Dr. Brózik Károly. Nagy magyar atlasz. — Dr. Gáspár Ferenc. A föld körül. I. II. — Vámbéry Ármin. Nyugat kulturája Keleten.

7. *Természettudomány.*

Brehm Alfréd. Az állatok világa, Ford. Méhely IX. — Gaudry A. Die Vorfahren der Säugetiere in Europa. — Leunis, J. und Ferd. Senft. Synopsis der drei Naturreiche. II Th. 1. 2. III. Th. 1. — Potonié, dr. H. Lehrbuch der Pflanzen paläontologie. — Zittel, Karl. Grundzüge der Pflanzen paläontologie.

8. *Vegytan.*

Green, J. Reynolds. Die Enzyme. — Stöckhart. Aol. Schule der Chemie. — Than Károly. A kísérleti chemia elemei. II.

9. *Mennyiségtan.*

Alexandroff, Ivan. Aufgaben aus der niederen Geometrie. — Encyclopädie der mathematischen Wissenschaften. Band III, Heft 2. — Dr. Erményi Lajos. Petzval József élete és érdemei. — Fiedler, dr. Wilhelm. Die darstellende Geometrie in organischer Verbindung mit d. Geom. d. Lage. I—III. — Geöcze Zoárd. $z=fx(y)$ felület quadraturája. I. rész. — Rátz Lajos. Matematikai gyakorlókönyv II. r. Geometria.

10. *Neveléstan.*

Dr. Békefi Remig. A népoktatás története Magyarországon 1540-ig. — Kálmán Dezső. A gyönki ev. ref. gymn. története. (Ajándék). — Magyarország közoktatásügye 1903. és 1904. évben. (Ajándék). — Nürnbergi iskola egészségügyi kongresszus. Az ismertetést írta Pekár Károly. — Pirchala Imre. A magyarországi középiskolák rendje. I. II. — Dr. Török István. A kolozsvári ev. reform. collegium története. I—III.

11. *Folyóiratok.*

Akademiai értesítő 1906. — Les Annales politiques et littéraires 1906. — Archaeologiai értesítő 1906. — Athenaeum 1906. — Állattani közlemények 1906. — Budapesti szemle 1906. — Deutsche Rundschau. 1905—6. — Egyetemes philologiai közlöny. — Erdélyi muzeum 1904. 1906. — Értekezések a történelmi tudományok köréből 1904—6. Ethnographia 1906. — Földrajzi közlemények 1906. — Földtani közlöny 1906. — Gyakorlati paedagogia 1906. — Haladás 1905—6. — Hivatalos közlöny 1906. — Időjárás. 1905. 1906. — Irodalomtörténeti közlemények. 1906. — Jó egészség. 1906. — Lehrproben und Lehrgänge. 1906. — Magyar chemiai folyóirat. 1906. — Magyar iparművészet 1906. — Magyar

könyvszemle. 1906. — Magyar nyelv. 1906. — Magyar nyelvőr. 1906. — Magyar paedagogia. 1906. — Mathematikai és physikai lapok. 1906. — Mathematikai és természettudományi értesítő 1906. — Pettermanns Mittheilungen. 1906. — Művészet. 1906. — Nemzeti iskola 1906. — Nyelvtudomány 1906. — Nyelvtudományi közlemények 1906. — Növénytani közlemények 1906. — Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny 1905—6. — Századok 1906. Természettudományi közlöny és Pótfüzetek 1906. — Történelmi tár. 1906. — Tornaügy. 1905—6. — Zeitschrift für das Realschulwesen. 1906.

12. Szótárak, encyclopaediák.

Lueger, Otto. Lexicon der gesammten Technik. I. II. — Magyar oklevélszótár.

13. Vegyesek.

Emlékkönyv. A kolozsvári m. k. tudományegyetem emlékkönyve (Ajándék.) — Műveltség könyvtára III. IV. — Magyarországi rendeletek tára 1905. — Sáfár László. Tudnivalók a képviselőválasztásra.

B) Ifjúsági könyvtár.

1905—1906. évben volt 2488 kötet és füzet 6131·63 kor. ért. Az 1906—1907. évi gyarapodás V—VIII. oszt. részére :

a) Vétel utján:

Incze Lajos: Költemények 2·50 kor. Pálinkás Béla: Egyetemes pályamutató 2 drb 6·50 kor. Endrei Z. Tulipánkert 1·50 kor. Hegedüs Pál: Rákóczi könyve 2 kor. Nyesti Pál: Gróf Széchenyi István emlékkönyv 4 drb 20 kor. Majland Oszkár: Székelyföldi gyűjtés 6 kor. Shakespeare mesék 4·80 kor. Palágyi: Madách élete 3 pl. 21 kor. Sand György: Indiana 0·80. Balzac: Grandet Eugénia 0·80. Victor Hugo: Marion de Lorme 1·20 kor. Ruy Blas 1·20 kor. Czuczor Gergely összes munkái 3 kötet 17·13 kor. Garay János összes munkái 3 kötet 28·55 kor. Gyulai Pál összes művei

6 köt. 34·26 kor. Tompa Mihály összes munkái 4 köt. 22·84 kor. Vörösmarty Mihály összes munkái 8 köt. 45·68 kor. Shakespeare: Minden munkái 5 kötet 28·55 kor. Gáspár Ferenc: Föld körül 4 köt. Remekírók képes könyvtára 28 köt. 140 kor. Fülei Szántó Lajos: Székelyföld 2 köt. 4 kor. Összesen: 83 kötet 453·31 kor.

b) Ajándék útján:

Kelemen Béla: Jó magyarság 3 kor. (Vallás és közoktatásügyi Miniszterium ajándéka). Schiller összes művei 3 köt. 6 kor. (Székely Árpád főmérnök úr ajándéka.) Rákóczi album 10 kor. (Olvasókör ajándéka.) Sebők Zsigmond: Elbeszélések 1 kor. Rákosi Viktor: Elnémult harangok 2 kor. (Préglér T. VII. o. t. ajándéka.) Összesen 7 köt. 22 korona.

1—IV. oszt. részére:

a) Vétel útján:

Benedek Elek: Hazánk története 6 kor. Csodavilág 2·40 kor. Pogány magyarok 2 kor. Nagy magyarok élete 2 köt. 12 kor. Bánfi—Benedek: Napkelet tündérvilága 4 kor. Niebuhr—Gaál: Göröghősök 1 kor. Gaál Mózes: Csontos Sigried 0·40 kor. Hun és magyar mondák 6 kor. Faludy Ferenc: Téli éjszakák 1·60 kor. Gedeon Lajos: Német hősmondák 4 kor. Hoffmann F. A barátság áldozata 1 kor. Kisfaludy K. Vigelbeszélései 2 köt. 1·60 kor. Kisfaludy Sándor: Regék 2 köt. 0·80 kor. Verne Gy. Az uszó város 3·20 kor. Hetteras kapitány kalandjai 5·20 kor. — Összesen 18 köt. 51·20 kor.

b) Ajándék útján:

Gáspár Armin: Az elrablott gyermek 1 kor. Donászy F. Villámsugár 2 kor. (Weisz Vilmos III. oszt. tanuló ajándéka.) — Összesen 2 köt. 3 kor.

1906—1907. évi gyarapodás összege: 110 köt. 529·51 kor. értékben. — Összesen 2598 köt. 6661·14 kor. értékben.

C) Földrajzi szertár.

A szertár áll 161 drb. földgömb-, térkép- és képből, összes értéke 1645 korona 17 fillér,

D) Természettani szertár.

A szertár áll 500 darabból. Összes értéke 7172 kor. 53 fill.

E) Szabadkézi rajzszerár.

A szabadkézi rajzszerár áll 419 drbból, 1669 korona 82 fillér értékben.

F) Természetráji szertár.

1905—906-ban a szertár áll 2297 drbból, 5209 kor. 70 fill. értékben.

1906—907. évi gyarodás 47 drab 21 kor. értékben. Összesen 2344 darab 5230 kor. 70 fillér.

A természetrajzi szertár Dr. Szokoly Pál felsőbányai m. kir. bányatanácsos úr ajándékából a következő ásványokkal gyarodott:

Hegyí kristály, Felsőbányáról 2 drb. Jáspis, Felsőbányáról. Chalcedon Kötelesmezőről 3 drb. Opál, Váraljáról. Calcit, Kapnikbányáról 2 drb. Calcit Feketebányáról. Gipsz, Dumbraváról. Alabástrom Dumbraváról. Csepkő, Trebusáról. Auripigment Felsőbányáról. Realger, Felsőbányáról. Cinnabarit Kapnikbányáról. Barnapát pirittel, Felsőbányáról. Barnapát, Felsőbányáról. Baryt. Felsőbányáról 2 drb. Baryt Kapnikbányáról. Baryt pirittel, Felsőbányáról. Antimonit, Felsőbányáról 3 drb. Antimonit barittal, Felsőbányáról. Markasit, Felsőbányáról. Markasit baryton, Felsőbányáról. Citrin, galenit, barnapáttal, Felsőbányáról. Chalkopyrit Felsőbányáról. Jamesonit Felsőbányáról. Jamesonit quarcon, Felsőbányáról. Sphalerit pirittel, Felsőbányáról. Galenit, Felsőbányáról. Galenit. Kapnikbányáról. Sphalerit Kapnikbányáról. Bournonit, Felsőbányáról 2 drb. Rhodochrosit, Kapnikbányáról. Pirit, Felsőbányáról 2 drb. Baryt, antimonit zárvánnyal Felsőbányáról. Márga, Blócsáról. Hegyí kristály rhodochrosittal, Kapnikbányáról. Szerpentin, Köpec vidékéről.

G) Kémiai szertár.

A szertár áll 437 drbból, 3894 kor. 57 fillér értékben.

H) Geometriai szertár.

A szertár áll 362 drbból 2090 kor. 30 fillér értékben.

I) Butorzat.

A tantermek és szertárok butorzata áll 759 drbból, 19157 kor. 59 fillér értékben.

K) Tornaszertár.

A tornaszertár áll 423 darabból, 2027 korona 72 fillér értékben.

L) Éremgyűjtemény.

A gyűjtemény áll 109 drb ezüst- és rézpenzből, 20 korona értékben.

M) Történelmi múzeum.

A gyűjtemény áll 78 darabból, 1068 kor. 40 fillér értékben

N) Zenekari szertár.

A szertár áll 17 darabból, 265 kor. értékben.

Az összes szertárok állománya : 14,368 darab (könyv, eszköz és butor) 90,686 kor. 50 fill. értékben.

VI.

Kimutatás

a székelyudvarhelyi áll. főreáliskola különböző pénzalapjairól.

		Bevétel		Kiadás	
		kor.	fl.	kor.	fl.
<i>1. A tanári kar jubileumi alapítványa.</i>					
1	Átjött 1905—1906. évről	1814	97		
2	A tőke kamatja 1907. július hóig	73	46		
3	Két tanuló segélyezésére			60	—
4	Egyenleg			1828	43
Összesen :		1888	43	1888	43
<i>2. Tápintézeti alap.</i>					
1	Átjött az 1905—1906. tanévről	8482	97		
2	Kamatok és más bevételekből	442	18		
3	Tápintézeti segélyekre és más kiadásokra			350	—
4	Egyenleg			8575	15
Összesen :		8925	15	8925	15
<i>3. Zenekari alap.</i>					
1	Átjött az 1905—1906. tanévről	4072	19		
2	Kamatok s a tanulók adományából	528	58		
3	Tanítás és tanítási kellékekre			527	71
4	Egyenleg			4073	06
Összesen :		4600	77	4600	77
<i>4. Zenejuttalmazási alap.</i>					
1	Átjött 1905—1906. tanévről	325	33		
2	Kamatból 1906—1907-re	13	10		
3	Egyenleg			338	43
Összesen :		338	43	338	43
<i>5. Dr. Ráczkövy gyógytári alapítványa.</i>					
1	Átjött az 1905—1906. tanévről	2306	66		
2	A tőke 1906—1907. kamatai	93	—		
3	Tanulók gyógytári kiadásaira			78	54
4	Egyenleg			2321	12
Összesen :		2399	66	2399	66

6. Tornajutalmazási alap.

1	Átjött 1905—1906. évről	224 74		
2	A tőke 1906—1907. kamatai	12 98		
3	Egy tanuló jutalmazására		10—	
4	Egyenleg		227 72	
Összesen :		237 72	237 72	

7. Tankönyv alap.

1	Átjött az 1905—1906. tanévről	732 92		
2	A tanulók önkéntes adakozásából és kamat	339 97		
3	Uj tankönyvek beszerzésére		400 54	
4	Egyenleg		672 35	
Összesen :		1072 89	1072 89	

8. Székelyudvarhelyi zálogkölcsonintézet és betéti pénztár apitványa.

1	Átjött az 1905—1906. tanévről	811 38		
2	Kamatok 1906—1907. tanévről	40 98		
3	2 tanuló segélyezésére		40—	
4	Egyenleg		812 36	
Összesen :		852 36	852 36	

9. Eötvös József önképzőkör alapja.

1	Átjött 1905—1906. tanévről	657 44		
2	A tőke 1906—7. évi takarékpénztári kamata	26 54		
3	Egyenleg		683 98	
Összesen :		683 98	683 98	

10. Kirándulási alap.

1	Átjött 1905—1906. tanévről	855 46		
2	A tőke 1906—1907. évi kamata és más jövedelem	183 35		
3	Kiadás		98 74	
4	Egyenleg		940 07	
Összesen :		1038 81	1038 81	

11. *Kórházi alap.*

1	Átjött az 1905—1906. tanévről	12	03		
2	A tőke 1906—1907. évi kamatja	—	48		
3	Egyenleg			12	51
	Összesen :	12	51	12	51

12. *Özv. Héja Endréné sz. Berzenczey
Vilma alapítványa.*

1	Átjött az 1905—1906. évről	3031	64		
2	Kamatokból	122	28		
3	Egy tanuló ösztöndíja			120	—
4	Egyenleg			3033	90
	Összesen :	3153	90	3153	90

13. *Farczady K. Lajos alapítványa.*

1	Átjött az 1905—1906. évről	1003	72		
2	Kamatokból	40	45		
3	Egy tanuló jutalmazására			40	—
4	Egyenleg			1004	17
	Összesen :	1044	17	1044	17

Az alapok és alapítványok összege 24523 kor. 25 fill.

Ebből el van helyezve :

a) 4⁰/₁₀-os papíráradékban . . . 19100 kor. — fill.

b) 6⁰/₁₀-os kölcsönben . . . . . 200 » — »

c) Takarékpénztárban . . . . . 5223 » 25 »

VII.

Név és érdemsorozat.

I. Az érdemsorozatban használt számjegyek értelme.

- a) Előmenetelre nézve 1 = jeles, 2 = jó, 3 elégséges, 4 = elégtelen.
 b) Magaviseletre nézve 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kevésbé szabályszerű

II. Egyéb rövidítések magyarázata.

Ism. = ismétlő, tm. = tandíjmentes, ftm. = féltandíjmentes, fm. = felmentett,
 * = internátusbeli, r. k. = rom. kat., g. k. = görög kath., g. kl. = görög keleti,
 ev. ref. = evangélikus református, ág. ev. = ágostai evangélikus, unit. = unitárius,
 izr. = izraelita vallású, öszt. = ösztöndíjas.

I. osztály.

Osztályfőnök: *Wirker Ernő*.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítan.	Rajz. geom.	Írás	Testgyakorlás	Zene	Enek	Írásbeli d. k. a.	Magaviselet
	Ábrahám Manó izr. ism.	k	i	m	a	r	a	d	t				
Birtalan Lajos ev. ref. .	1	4	4	3	3	3	3	3	4	.	2	3	1
Derzsi Mózes ev. ref. .	2	4	4	4	4	4	4	2	1	.	.	3	2
Ferentzy Béla rom. kath.	k	i	m	a	r	a	d	t					
5 Győri Vilmos gör. kath.	2	3	3	3	3	2	2	2	3	.	1	2	1
Hermann András ág. ev.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	.	.	2	1
Hermann János ág. ev.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	.	3	1
Izrael Jenő izr. ism. . .	1	3	3	3	1	3	3	3	3	.	2	2	2
József Kálmán unit. . .	1	3	3	3	3	3	4	3	1	.	.	2	2
10 Orendi Dániel ág. ev. .	3	4	4	3	3	4	4	3	3	.	.	2	1
*Puschnik Ferenc rom. k.	2	2	2	1	1	2	2	2	1	.	.	1	1

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajz geom.	Írás	Testgyakorlás	Zene	Enek	Írásbeli d. k. a.	Magaviselet
	*Radó Lajos izr. öszt.	2	3	3	2	3	3	3	4	3	.	.	2	2
	Reichert Gusztáv róm. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	.	.	1	1
	*Sándor Géza róm. kath.	3	3	3	1	2	2	2	3	2	.	2	2	1
15	*Székely Z. róm. k. ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	.	.	2	1
	Szentpéteri S. róm. k. ism.	3	3	3	3	3	3	4	4	3	.	3	2	2
	Szócs István róm. kath.	3	3	3	3	3	3	2	1	1	.	.	2	1
	*Thott Sándor róm. kath.	1	3	4	2	3	3	3	2	1	.	1	1	1
	Walther Vilmos ev. ref.	2	4	4	3	3	4	4	2	3	.	.	3	2
20	Weisz Nándor izr. . .	2	3	3	3	3	2	3	2	3	.	.	2	1
	Zakariás M. róm. kath.	2	2	3	3	3	2	3	3	1	.	.	2	1
	Zillmann J. ág. ev. ism.	k	i	m	a	r	a	d	a	.	.	.	.	.

II. osztály.

Osztályfőnök: *Biró István*

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számtan	Rajz, geometria	Írás	Testgyakorlás	Zene	Ének	Írásbeli d. k. a.	Magaviselet
	Bagó Gy. róm. k. ism.	3	3	3	4	3	3	3	2	2		3	2	2
	Bálint Albert róm. k. tm.	1	1	1	1	1	1	1	2	2			2	1
	*Balkay Gy. róm. kath.	2	4	4	4	4	4	4	3	4		3	3	2
	*Balthes K. ág. ev. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
5	*Bányai Ödön ev. ref. .	3	4	4	4	4	4	4	3	3			3	1
	Benedek Elek unit. tm.	1	1	1	1	1	2	2	1	2		1	1	1
	Benkő Árpád róm. kath.	2	3	2	3	3	3	4	2	3			1	1
	Berohn Henrik izr. . .	1	2	2	3	3	3	2	3	3			2	1
	*Braun Hugó izr. ism. .	2	3	4	4	3	4	4	3	2		1	3	1
10	Daróczi Albert róm. kath.	2	3	4	4	3	4	3	3	2		1	3	1
	Enyedi Frigyes róm. k. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	2			1	1
	Farkas Imre ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1
	Farkas Márton izr. . .	1	3	3	3	3	3	4	3	3			3	2
	Gábor Gyula izr. . . .	2	3	3	3	3	2	2	3	3			3	1
15	*Gyarmathy E. unit. tm.	1	1	1	1	1	2	1	2	2			1	1
	Haeseler Rezső ág. ev. .	3	3	2	3	2	3	4	3	3			3	2
	*Hajnal N. róm. k. tm.	1	2	2	2	2	2	2	1	1		1	2	1
	Horváth Zs. ev. ref. tm.	1	1	2	2	2	2	2	2	2			2	1
	*Jaeger Gyula róm. kath.	2	3	3	4	3	3	4	3	3			3	1
20	*Krautcsuk F. róm. kath.	2	2	3	3	3	3	3	2	3		1	3	1
	Kubanek L. róm. k. tm.	2	1	2	2	2	1	2	2	3			2	1
	László K. ev. ref. tm. .	2	2	2	3	2	3	4	2	1		1	2	1
	Löbl Zsigmond izr. tm.	1	2	2	3	2	3	2	3	3			2	1
	Lövinger Salamon izr. .	1	2	3	3	3	2	3	3	2		3	3	1
25	Mécz Gyula ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	2	1			2	1
	*Puschnik Lajos róm. k.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Schefranek Áriur róm. k.	2	2	1	2	2	2	2	3	2		3	2	2
	Solyomossy L. ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1		2	1
	Sterk Sándor izr. . . .	1	3	4	3	3	3	4	2	1		3	3	2
30	Szántó D. róm. kath. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1
	Tamás Gyula róm. k. tm.	2	2	3	3	2	3	2	2	2		2	1	1

III. osztály.

Osztályfőnök: Noz Guzdtv.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Térmészettan	Számítan	Rajzoló geometria	Szabadkái rajz	Testgyakorlás	Zene	Ének	Írásbeli dolg. k. a.	Magaviselet	Minifazas
	Bán Ferenc ev. ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2		1	2	1	
	Bartha Zoltan ev. ref.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2			2	1	
	Benedek Ferenc unit. tm.	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3			2	1	
	Bomhér Gyula unit.	2	2	3	4	3	2	2	2	3	3	1			3	2	
5	*Broos Károly ág. ev.	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	1			1	2	
	*Csató István róm. kath. tm.	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2	1		1	1	1	
	Csehély Alad. r. kath. tm.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	3		2	1	1	2
	*Dunst László róm. k. tm.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
	*Fülöp Gyula ev. ref.	3	2	3	2	2	1	2	3	3	2	1		1	2	1	
10	Keresztes D. ev. ref. ism.	2	2	2	3	2	2	3	3	3	3	3			2	1	
	*Kolumbán A. ev. ref. tm.	3	2	3	2	3	3	1	1	1	4	2			3	2	
	Kovács Pál ev. ref.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		2	2	1	
	*Kuchenbauer J. róm. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	
	Márton L. róm. k. tm. öszt.	1	1	2	1	2	1	2	2	2	3	1		1	3	1	
15	Reisenauer Vilmos ág. ev.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1		4	2	1	2
	Schuller Gy. ág. ev. tm.	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2		1	2	1	
	*Spitzer Ferenc izr. ism.	1	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3			2	1	
	*Száva Albert ev. ref.	3	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3		2	3	2	
	*Székely Béla róm. kath.	2	3	3	3	4	3	2	4	3	3	2		2	3	1	2
20	Weisz Béla izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3		3	3	1	
	Weisz Vilmos izr.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1			3	3	2	

IV. osztály.

Osztályfőnök : *Harsia Jusztinián.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Tanészettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Zene	Ének	Írásbeli dolg. k. a	Gyorsírás	Magaviselet
Bálint Dezső róm. kath. .	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	.	2	2	.	1
Becsák Sándor ev. ref. .	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	.	.	2	.	1
Benedikty Albert róm. kath.	3	3	3	4	2	3	3	3	3	3	.	.	2	.	1
*Dancasiu Hillár gör. kel.	1	3	3	3	2	3	3	1	3	1	.	1	2	.	1
5 *Dunst S. róm. kath. tm.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
Fekete Benjámín unit. .	2	3	3	3	3	2	2	1	3	1	.	1	2	.	1
Gáspár Mihály ev. ref. .	3	4	4	4	2	3	4	3	3	2	.	.	3	.	1
*Glykais Gyula gör. kel. .	1	2	2	3	2	2	3	3	3	1	.	.	2	.	1
Halmágyi Márton róm. kath.	2	3	2	3	2	3	3	3	3	2	.	.	2	.	1
10 Hegyi Sándor ev. ref. .	3	3	1	3	2	3	3	3	3	3	.	.	2	.	1
Jakab Mór izr. ftm. . .	1	3	2	3	2	2	3	3	4	3	.	.	2	.	1
*Kelemen A. ev. ref. ftm.	3	2	2	1	1	2	2	2	3	3	.	2	2	.	1
*Kemény Béla izr. tm. .	1	1	1	1	1	2	2	2	3	1	.	.	2	1	1
Klosius Károly ág. ev. .	4	4	1	4	4	4	4	3	3	3	.	.	3	.	1
15 Kovács Emil róm. kath. .	2	1	1	1	1	2	3	2	3	2	.	1	2	.	1
*Mészáros Sándor róm. k.	2	3	3	3	2	3	2	1	2	1	.	1	2	.	1
*Pongrácz Árpád róm. k.	2	1	1	2	2	1	3	2	3	3	.	1	1	.	1
Schlosser Frigyes ág. ev.	2	3	1	3	3	3	3	3	2	1	.	.	2	.	1
Schubert János ág. ev. .	1	3	1	3	1	1	1	2	1	3	.	.	2	.	1
20 *Türk József ág. ev. tm.	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1	.	.	1	.	1
*Végh Ernő ev. ref. ism.	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	.	.	2	.	1

Magántanuló :
Karda Károly.

V. osztály.

Osztályfőnök: Sára Kálmán.

A tanuló neve																	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Vegytan	Menyiség	Szabadtéri rajz	Testgyakorlás	Latin nyelv	Zene	Ének	Írásbeli dolg. k. a.	Gyorsítás	Magavizsg.	
Barabás Sándor unit. tm.	2	1	2	1	1	1	1	2	3	*	1	.	.	1	1	1	2
Derzsi Lajos unit. tm.	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2	.	.	.	2	1	1	5
Enyedi K. róm. k. tm.	m	e	g	h	a	l	t	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
*Farkas M. ev. ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	1	1	1	1	4
5 Fejér Kálmán gör. kath.	k	i	m	a	r	a	d	t	.	.	.	.	.	.	.	.	.
*Gottfried S. izr. ism.	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	.	.	1	2	1	2	4
Guist M. ág. ev. tm.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	.	.	.	2	2	1	3
Haberstumpf Gy. r. k. tm.	3	3	2	2	3	3	2	3	2	1	3	.	.	2	2	1	6
*Jäger Lajos róm. kath.	2	3	3	3	3	4	3	3	3	2	.	.	.	2	.	1	2
10 Jakab Jenő izr.	1	3	3	3	2	3	2	3	3	2	.	.	.	2	.	1	8
Jóbi M. ág. h. ev. ism.	2	4	2	3	3	3	3	4	3	1	.	.	1	2	4	1	13
Oltóssy Oszkár róm. kat.	3	3	2	3	3	3	2	3	2	1	.	.	.	2	.	1	9
Péter Aron ev. ref.	2	3	4	3	3	3	3	4	3	2	.	.	.	2	3	1	14
*Sándor Áron ev. ref.	v	i	s	z	g	g	á	l	a	n	n	m	a	r	a	d	t
15 Szwoboda Győző róm. k.	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	.	.	.	2	2	1	14
Szatmári Zoltán izr. tm.	1	3	3	3	3	3	2	3	3	1	3	.	1	2	1	2	10
Venetianer Gyula izr.	1	3	3	3	2	3	3	2	3	3	.	1	.	2	1	1	7
Weinszeisz Béla róm. kat.	2	3	4	3	3	4	3	3	4	4	.	.	.	2	.	1	15

VI. osztály.

Osztályfőnök: Szarvas Arnold.

A tanuló neve																	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természetrajz	Vegyt. és ásv. tan	Mennyiségtan	Ábrázoló geometria	Szabadvéki rajz	Testgyakorlás	Latin nyelv	Zene	Ének	Gyorsíras	Írásbeli dold. k. a.	Magaviselet
*Bartos Pál ev. ref. tm.	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	.	.	1	1	1	1
Bálint Árpád róm. kath.	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	.	1	.	1	1
*Broos János ág. ev.	3	3	1	3	3	3	3	2	1	3	1	.	.	1	.	2	1
*Csoboth Elemér róm. k.	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	.	.	1	.	2	1
5 *Deák Ferenc unit. tm.	1	3	3	3	2	2	3	2	2	2	3	.	.	.	.	1	1
*Fleischer Gyula ág. ev.	2	3	1	2	3	3	3	3	3	3	1	.	.	.	.	2	1
Giuvélka Demeter gör. k.	1	4	3	3	4	4	4	4	4	3	1	.	.	2	.	1	2
*Glykais Gy. gör. kel.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	fa	.	.	.	.	1	1
Hochmann L. izr. tm.	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	2	.	.	1	.	1	1
10 *Jurkovic L. róm. kath.	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	fa	.	.	1	.	2	1
*Magyari György ev. ref.	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	.	2	.	.	1	1
Nagy S. ev. ref. tm.	2	1	2	2	2	3	3	3	4	1	2	.	.	2	.	1	1
*Schmutzler Emil ág. ev.	3	4	2	4	3	3	4	3	4	2	fa	.	.	.	.	2	1
*Schömer Ottó róm. k.	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	1	.	.	1	.	2	1
15 Spaller J. róm. kath. ism.	3	2	3	4	3	3	3	3	4	2	2	.	.	.	.	3	1
Székely M. ev. ref. ism.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	.	2	.	.	3	2
Vächter J. ág. ev. tm.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	.	1	1	1	2	1
*Weinszeisz K. róm. kath.	2	2	3	4	2	3	3	3	3	3	3	.	.	.	.	1	1

Magántanuló :

Eitel Károly.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab.*

A tanuló neve																	
	Váltság	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Vegyes	Természetan	Mennyiségtan	Abrázoló geometria	Szabadezési rajz	Testgyakorlás	Latin nyelv	Zene	Ének	Gyorsírás	Írásbeli dolg. k. a.	Magaviselet
*Bekő Balázs ev. ref. .	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	2	.	.	1	.	2	1
*Csató E. róm. k. tm. öszt.	1	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2	.	.	.	.	2	1
Folbert Gusztáv ág. ev.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	3	3	.	1	.	.	2	2
Gergely János unit. ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	.	.	.	.	2	1
5 Gärtner Károly ág. ev. .	1	4	2	4	3	3	3	4	3	2	3	.	.	.	.	2	1
Haberstumpf J. r. k. ism.	3	3	2	3	3	3	3	2	3	1	.	.	.	.	1	1	
Kelemen J. róm. k. ism.	2	3	3	4	2	3	3	3	3	4	.	.	.	.	2	2	
Kovács J. ev. ref. tdm.	1	2	2	3	3	3	2	2	2	1	.	.	1	.	2	1	
Lootz Frigyes ág. ev. .	2	4	2	4	4	4	4	4	3	1	.	.	1	.	2	1	
10 Molnár G. ev. ref. tdm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
*Politzer Albert izr. . .	1	2	1	3	1	3	2	3	2	2	2	.	.	1	.	2	1
Popovics János gör. kel.	v	i	z	g	á	l	a	l	a	n	m	a	r	a	d	1	1
*Préglér T. róm. k. ism.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	1	.	.	1	.	2	2
*Prinner Béla róm. kath	k	i	m	a	r	a	d	1	1	1	1	.	.	1	.	1	1
15 *Szabó L. ev. ref. tm.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	.	1	1	1	1	1	1
Venetianer Antal izr. .	1	2	2	1	2	2	2	1	1	3	3	.	1	.	.	1	1
Wagner Gy. ág. ev. tm.	1	2	1	3	1	2	2	2	2	1	2	1	1	.	2	1	1

Magántanuló :

Pityika György, kimaradt.

VIII. osztály.

Osztályfőnök : Radó Simon

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Abrajoló geometria	Szabadkézi rajz	Bölcsélet	Testgyakorlás	Latin nyelv	Egészesség	Zene	Ének	Gyorsírás	Írásbeli dolg. k. a.	Megviseset
Dózsa Imre izr. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
*Dunet A. róm. k. tm.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
*Fankovich T. gör. kath.	1	2	3	3	2	2	3	3	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1
*Fritz László ág. ev.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
5 *Gyurcsovics L. r. k. tm.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
*Katinszky László r. k.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1
Pék János róm. kath.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	3	3	1	2	2	1
Schuller A. ág. ev. tm.	1	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	1
Solymossy L. ev. ref. tm. öszt.	m	e	g	h	a	l	t											
10 Xantus János róm. kath.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	1	2	1	1	2	2	1

Magántanuló :

Pap Lajos.

Temesvári Jenő.

VIII. Statisztikai kimutatások.

I. A tanulók általános áttekintése.

Osztály	II. A tanulók összes száma osztályonként				III. A tanulók közt vallásra nézve volt				IV. A tanulók közt anyanyelvre nézve volt				V. A tanulók közt anyanyelv-ismerete				VI. A tanulók szülői közt polgári állásra nézve volt																
	Felvétetett az egész év folyamán	Vizsgálatot tett	Vizsgálatlan maradt	Kimaradt v. meghalt	Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. kel.	Ag. evang.	Evang. reform.	Unitárius	Israelita	Magyar	Német	Román	Más nyelvű	Csakis magyarul beszél	Hányan tudnak magyarul	Östermelő		Iparos		Kereskedő és alkalmazott		Tisztviselő		Katoná		Más értelmiségi ; orvos, ügyv., lelkész, tanár, tanító, mérnök, író, művész, stb.	Személyes szolg. élő munkás, napszámos, szolgálta stb.	Magánzó, nyugdíjas, tőkepénzes, jövedelem. élő stb.			
I.	22	19	—	—	3	8	1	—	3	7	3	1	2	8	3	16	3	—	1	2	3	1	2	3	1	1	1	—	—	—	—	2	
II.	36	34	—	—	2	14	—	—	3	7	3	2	3	2	8	32	2	—	1	2	3	1	2	3	1	1	1	—	—	—	—	—	
III.	21	21	—	—	4	6	—	—	3	7	3	2	2	2	17	2	—	—	1	2	2	—	4	4	1	1	1	—	—	—	—	—	
IV.	22	22	—	—	8	—	—	—	2	4	5	1	2	1	3	19	4	—	3	3	4	1	3	3	1	1	1	—	—	—	—	—	
V.	18	15	—	—	2	—	—	—	1	2	2	2	1	1	13	2	—	—	1	1	1	—	4	5	1	1	1	—	—	—	—	—	
VI.	19	19	—	—	5	6	—	—	2	5	4	1	1	1	13	5	—	—	2	3	3	1	—	4	5	1	1	—	—	—	—	—	
VII.	18	15	—	—	4	4	—	—	1	4	4	1	1	1	13	2	—	—	3	3	1	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	
VIII.	12	11	—	—	1	7	—	—	2	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	1	3	—	—	3	4	1	—	—	—	—	—	—	
Összesen	184	156	2	10	58	2	4	26	32	10	2	4	13	4	20	2	105	156	1	16	—	5	30	6	4	15	—	24	8	2	27	4	14

156

156

156

II. A tanulók életkora a tanév végén.

Osztály	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Több	Összesen
	életévét betöltötte														
I.	—	1	9	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	19
II.	—	—	4	12	10	7	1	—	—	—	—	—	—	—	34
III.	—	—	—	2	10	7	1	—	1	—	—	—	—	—	21
IV.	—	—	—	—	3	5	7	3	3	—	—	—	—	1	22
V.	—	—	—	—	—	1	4	8	2	—	—	—	—	—	15
VI.	—	—	—	—	—	—	—	6	4	7	—	2	—	—	19
VII.	—	—	—	—	—	—	—	1	2	7	3	2	—	—	15
VIII.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	3	—	—	11
Összesen :	—	1	13	18	26	22	13	18	15	19	3	7	—	1	156

III. A tanulók lakhelyének áttekintése.

Megyék	Születésük helye								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Székelyudvarhely város	11	16	5	3	2	2	5	4	48
Udvarhelymegye	3	8	6	4	4	2	2	—	29
Más megye	5	10	9	15	9	15	8	7	78
Más állam	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Összesen :	19	34	21	22	15	19	15	11	156

A tanítás eredménye összefoglalva.

A tanuló előmenetele	O s z t á l y o n k é n t								Össze- sen	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	szám szerint	o/n szerint
	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint	szám szerint o/n szerint		
Tanulók száma	19	34	21	22	15	19	15	11	156	
Felsőbb osztályba léphet.	12 63	21 62	14 67	18 82	11 73	12 63	10 67	10 91	108	69
Javító vizsgát tehet	3 16	6 18	5 24	2 9	1 7	3 16	3 20		23	15
Az osztályt ismételnie kell	4 21	7 20	2 9	2 9	3 20	4 21	2 13	1 9	25	16
Vizsgálatlan maradt.					1		1		2	

V. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgyak	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály							
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Hittan	4	10	5	—	—	16	14	4	—	—	6	8	7	—	—	7	7	7	1	—
Magyar nyelv	—	2	13	4	—	12	10	10	2	—	4	9	8	—	—	4	3	13	2	—
Német nyelv	—	1	13	5	—	11	10	7	6	—	4	2	15	—	—	9	7	5	1	—
Francia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	12	3	—	4	3	12	3	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	12	1	—	6	12	3	1	—
Földrajz	2	2	14	1	—	9	6	12	7	—	5	3	13	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	2	1	15	1	—	9	10	12	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7	10	—	—	4	7	10	1	—
Mennyiségtan	—	5	11	3	—	8	9	11	6	—	4	3	12	2	—	1	7	12	2	—
Rajzoló geometria	—	4	10	5	—	7	12	6	9	—	4	4	12	1	—	5	6	11	—	—
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	13	2	—	1	5	15	1	—
Írás	1	9	7	2	—	7	14	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlat	7	1	7	1	—	8	14	10	1	—	9	5	6	—	1	8	5	8	—	—
Magaviselet	13	6	—	—	—	27	7	—	—	—	17	4	—	—	—	20	1	—	—	—

V. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonkénti.

Tantárgyak	V. osztály					VI. osztály					VII. osztály					VIII. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Hittan	5	7	3	—	—	8	7	4	—	—	8	5	2	—	—	8	1	2	—	—
Magyar nyelv	2	2	10	1	—	2	9	6	2	—	3	5	5	2	—	5	1	4	1	—
Német nyelv	1	7	5	2	—	4	6	9	—	—	4	6	5	—	—	2	4	5	—	—
Francia nyelv	2	3	10	—	—	—	7	9	3	—	2	2	8	3	—	4	1	6	—	—
Történelem	2	5	8	—	—	—	7	11	1	—	4	3	7	1	—	5	3	3	—	—
Természettudomány	2	2	9	2	—	1	3	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chémia, ásványtan	2	8	5	—	—	—	3	13	3	—	2	2	10	1	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	1	4	8	2	—	1	4	11	3	—	3	4	4	4	—	4	3	3	1	—
Ábrázoló geometria	—	—	—	—	—	3	3	9	4	—	3	6	5	1	—	4	2	4	1	—
Szabadkézi rajz	1	5	8	1	—	2	9	8	—	—	2	5	8	—	—	5	3	3	—	—
Bölcsészet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	3	—	—
Testgyakorlat	6	5	3	1	2	6	6	2	—	5	6	4	3	1	1	8	1	—	—	2
Magaviselet	12	3	—	—	—	17	2	—	—	—	12	3	—	—	—	11	—	—	—	—

VI. Érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

Vizsgálat ideje	Jelentkezett	Írásbeli vizsgát tett	Visszalépett	Szóbeli vizsgát tett	Érettnek nyilvánított			Egyetemre szándékozott				Műegyetemre			Katonai	Más pályára
					jelesen	jól	egyszerűen	theológiai	juridikai	medikai	filozófiai	építészeti	méra. és gépész.	vegyészi		
1906. szept. 14.	12	12	—	11	3	5	3	—	—	1	2	—	4	—	2	2
1907. jun. 1.																

Az érettségi vizsgálaton érettnek nyilvánítottak :

Dózsa Imre	jelesen	érett
Dunst Andor	»	»
Gyuresovics Lajos	»	»
Dobál Béla	jól	»
Fritz László	»	»
Katinszky László	»	»
Pap István	»	»
Schuller Arthur	»	»
Fankovich Tibor	egyszerűen	»
Flamm Lajos	»	»
Xantus János	»	»

Javító vizsgálatra jelentkezett és érettnek nyilvánított 5 tanuló.

*A jövő tanévben a tanítás reggel 8 órától déli
1 óráig tart.*

IX.

Értesítések a jövő iskolai évre.

A) Javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok.

1. A javító és pótló vizsgálatok augusztus 31-én tartatnak meg, egész nap. A felvételi és magánvizsgálatok szeptember 2., 3. és 4-én eszközöltetnek délutáni hivatalos órákban.

2. Azon tanulók, kik betegség vagy egyéb fontos ok miatt az év végén vizsgálatot nem tehettek, vagy megszakítani kénytelenek voltak, folyamodhatnak a tanári testülethez a következő iskolai év kezdetén tartandó pótló vizsgálatra való engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni. A pótló vizsgálat minden tantárgyra kiterjed, de díjat nem kell fizetni.

3. Azon tanulók, kik az év végén egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet és osztályismétlésre nem utasítottak, javító vizsgálatot tehetnek.

Azon tanulók, kik 2 kötelező tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, valamint azok is, akik csak egy tárgyból, de magaviseleti osztályzatuk kevésbé szabályszerű, az igazgatóság útján a nagytekintetű főigazgatóhoz címzett s legkésőbb július 3-ig benyújtott folyamodványukba vizsgálati engedélyért kérelmezhetnek.

B) Feltételek a beiratáshoz.

4. A beiratásra f. évi szeptember hó 2., 3. és 4. napjainak délelőtti órái tüzetnek ki.

A főreáliskola I. osztályába csak oly növendékek vétetnek

fel, kik életök 9. évét már betöltötték s vagy arról, hogy a népiskolai IV. alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálatot igazolják, hogy hasonló mértékű képzettséggel bírnak (1883. évi XXX. törvényczikk.)

A felvételi vizsga díja 20 korona.

5. A főreáliskola valamelyik osztályából a következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, ki az elvégzett osztály rendes tantárgyaiból — nem számítva ide a szépírást és a tornázást — legalább is elégséges osztályzatot kapott.

6. Azon tanulók, kik más reáliskolából léptek át, előbbi intézetek iskolai okmányaival tartoznak igazolni, hogy a megelőző osztályt a rendes tantárgyakból megfelelő sikerrel végezték.

Azon tanulók, kik nyilvános gimnáziumból, polgári iskolából vagy felsőbb iskolából a reáliskolába akarnak átlépni, kötelesek felvételi vizsgálatot tenni, mely vizsgálat az elhagyott iskola s a reáliskola tantervei közt mutatkozó különbségre terjed ki.

Az ilyen kiegészítő vizsgálat díja tárgyanként 10 korona.

7. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Ugyanakkor köteles minden új tanuló bemutatni születési bizonyítványát, továbbá orvosi bizonyítványt arról, hogy mikor volt utolszor beoltva s milyen eredménnyel?

8. Ha valamely tanuló a fent kitett beiratási napokon valamely elfogadható ok miatt nem jelentkezhetett, felvételhetik az igazgató által a beiratás utolsó napjától számított 8 napon belül, az ezentul jelentkezők felvétele csak a tanker. kir. főigazgatóság engedélyével történik.

9. Azok a szülők, vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekök, vagy gyámfiok felvételekor alkalmas helyettest tartoznak bejelenteni, kikre a házi nevelés és felügyelet tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésre bizott tanuló felől az igazgatóság vagy osztályfőnök értesítését elfogadhassa.

10. A felvételnél a következő díjak fizetendők: 4 korona beiratási díj; 2 korona könyvtári díj; 2 korona értesítői díj és 2

kor. ének- és zenedij; segély egyleti díj 2 korona. E díjak fizetése alól senki sem menthető fel.

11. Az évi tandíj 36 korona, mely négy részletben: október 15., dec. 1., március 15. és május 1-ig fizetendő. A tandíj fizetése alól azon szegénysorsu tanulók, kik jó magaviseletet és előmenetelt tanúsítanak, az intézet igazgatóságához címzett s legujabb keletű hiteles szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványokra tandíjmentességet nyerhetnek, melyet mindaddig élveznek, míg az élvezhetésre szükséges feltételeknek eleget tesznek. A folyamodványok a beiratás alkalmával nyújtandók be.

C) Latin nyelvi tanfolyam.

12. Azon növendékek részére, kiknek esetleg a latin nyelv ismeretére szükségük van, a nmlt. vallás- és közokt. min. 1891. évi 12535. sz. rendelete értelmében az 1907—1908-ik iskolai évben is latin nyelvi tanfolyam nyitattik négy tanfolyamban. Ezen tanfolyamokban mindazon tanulók részt vehetnek, akik a megelőző osztályt, nem számítva a tornát, legalább elégséges eredménnyel végezték. Az önként vállalkozók a tanfolyamból csak szülőik indokolt kérésére bocsáttatnak el.

D) Iskolai segélyek.

Tápiintézeti segély.

A főreáliskola mellett fennálló internátus konyhájáról 20 szegényebb sorsu, künn a várdson lakó tanuló ebéddel való ellátást kaphat csekély díjért.

E kedvezményért a beiratások alkalmával külön e célra készített folyamodvánnyal kell folyamodni az intézet igazgatóságához.

Kirándulás.

A tanév elején az intézet kirándulást rendez Brassó, Sepsiszentgyörgyön át Tusnád és környékére. A kirándulás egész költsége 30—35 koronába fog kerülni. Erre már a beiratások alkalmával jelentkezhetnek az V—VIII. o. tanulók.

X.

Internátus.

A m. kir. áll. főreáliskolával kapcsolatosan a nagyméltósgu vallás- és közokt. miniszterium intézkedéséből egy a szerényebb igényeknek megfelelő internátus szervezetett, melynek célja a főreáliskolába járó tanulókat gondos felügyeletben, tanításban és nevelésben részesíteni.

Az internátusba az 1907—1908. tanévre 60 tanuló vétetik fel, kik közül 40 tanuló 400; 10 tanuló 300 és 10 tanuló 200 korona díjat tartozik fizetni. Ezekon kívül 1 szegény, de jó előmenetelű és magaviseletű tanuló egészen ingyenesen vétetik föl.

Ezekre ezennel pályázat hirdettetik.

Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat, illetőleg gyámoltjait az internátusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket folyó évi *julius hó 15 ig* az igazgatósághoz intézve és címezve nyujtsák be, címük és lakásuk pontos megjelölésével.

A kérelemhez mellékelni kell :

- a) a legutolsó tanévről nyert iskolai bizonyítványt ;
- b) orvosi bizonyítványt arról, hogy a tanuló egészséges, nincsenek szervi bajai.

Azok, kik a mérsékeltebb díjakra óhajtának fiaikat, illetve gyámoltjaikat felvétetni, a fentemlített okmányokon kívül az illetékes hatóság által kiállított egészen új keletű vagyoniösszege bizonyítványt is tartoznak csatolni kérésük támogatására.

A díjak félévenként előre fizetendők. A rendes felvételi díjkon kívül minden tanuló köteles butorrongálás címen 10 koronát letétbe adni az igazgatóság rendelkezésére, mely összegből az előfordulható rongálások fedeztetnek,

A felvett tanulók ételmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak s megfelelő felügyeletben részesülnek.

Az ételmezés a következő: reggeli: kávé zsemelével; ebéd: három fogás, vasárnap és csütörtökön négy fogás; vacsora: egy fogás, rendszeren sült. Ezenkívül d. e. 10 órakor és d. u. 4 órakor egy-egy szelet kenyér.

A felvett tanulók belépéskor a következő felszerelést tartoznak magukkal hozni: *a)* egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köpenyt vagy nagykabátot és főrevalót; *b)* legalább két pár erős cipőt; *c)* ágy felszerelést és pedig: két párnát, egy téli paplant gombokkal, két paplanlepedőt gomblyukkal, két alsó lepedőt és két-két párnahéjat; *d)* fehérneműt: hat drb. fehér nappali inget, hat lábravalót, három hálóinget, legalább 12 drb. zsebkendőt és hat pár harisnyát, 4 törülközőkendőt, 3 drb. asztalkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket.

A fehérneműekre feltűnő helyen legalább 2 cm. nagyságban azon szám himzendő, mely szám alatt a felvételtől szóló értesítés megküldetik.

Az értesítéshez egy kötelezvény is csatolatik, melyet a szülő, illetőleg a gyám szabályszerűen aláírni s legkésőbb 8 nap alatt az igazgatósághoz visszajuttatni tartozik, a felvétel elfogadásának igazolásául és biztosításául.

A tanítással járó díjakat, minő a tandíj, továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat a szülők vagy gyámok külön tartoznak hordozni. Az időközi szükségletek fedezésére minden tanuló részére zsebpénz állapítandó meg, mely 3 koronánál kevesebb és 6 koronánál több nem lehet.

A felvett tanulók kötelesek mindenben az internátusi szabályzatok szerint eljárni. Azok a tanulók, kik rossz magaviselet s folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az internátusból kizáratnak.

